

10 VJETORI I PARTISË PUNËS SHQIPËRISË

8 Nëntor 1941 — 1951

10 VJETORI

I PARTISË PUNËS

SHQIPËRISË

10 VJETORI
I PARTISË PUNËS SHQIPËRISË

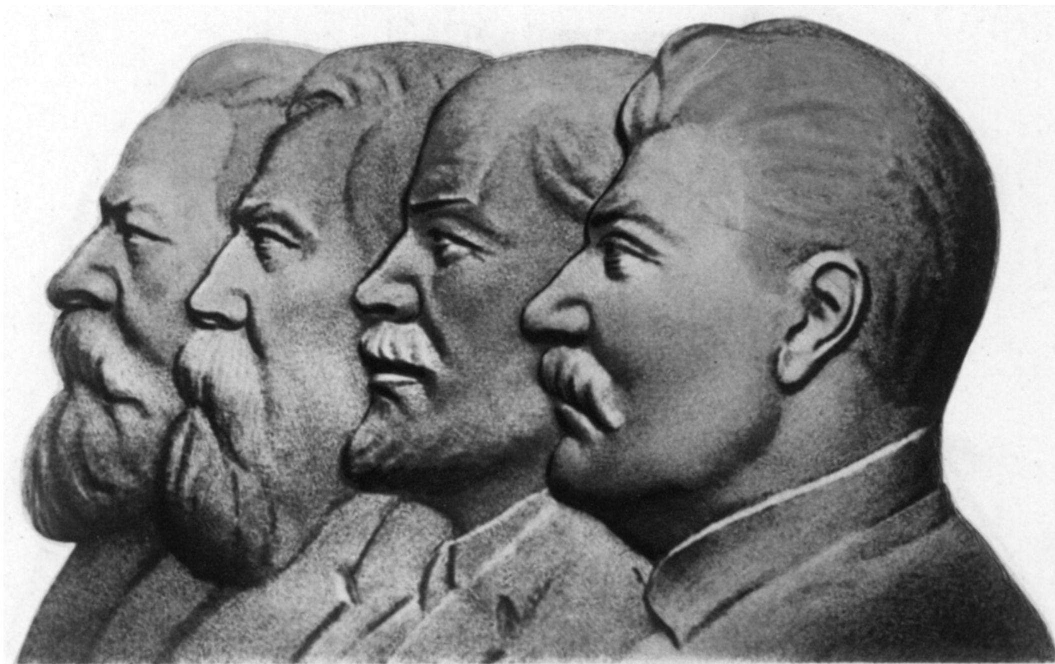
1951

ORBIS-PRAGË

10 VJETORI I PARTISË PUNËS SHQIPËRISË

ДЕСЯТИЛЕТИЕ АЛБАНСКОЙ ПАРТИИ ТРУДА

TEN YEARS OF THE ALBANIAN PARTY OF LABOUR

Partia e Punës e Shqipërisë lindi, u rrit dhe u forcua duke ndjekur me besnikëri mësimet e Marksit, Engelsit, Leninit dhe Stalinit.

Албанская партия Труда возникла, росла и крепла, будучи верной учению Маркса-Энгельса-Ленина-Сталина.

The Albanian Party of Labour came into being, developed and became stronger as it faithfully followed the teachings of Marx, Engels, Lenin and Stalin.

I dashuri shoku STALIN

Në 71 vjetorin e Ditëlindjes Suaj ju urojmë shëndet dhe jetë të gjatë Juve shoku Stalin, vazhdonjës gjenial i veprës së pavdekëshme të Leninit, strateg i madh i fitores mbi fashizmin, ndërtonjës i komunizmit, flamurtar i paqës, shpëtimtari dhe mbrojtësi ynë.

Ditë të zeza ka kaluar vëndi ynë. Pesëqind vjet kemi vuajtur nën sundimin turk. Për një kohë të gjatë jemi bërë shesh luftash dhe intrigash për imperializmin. Për disa vjet rëndoi mbi kurrizin tonë regjimi satrap i Zogut. Okupacioni fashist dogji e shkatëroi fshatrat e qytetet tona, masakroi me mijra njerëz, varfëroi vëndin tonë.

Por ne nuk i lëshuam asnjëherë armët nga dora. Luftuam kundra të huajve, kundër bejlerëve e tradhëtarëve, kundra fashistëve italjanë dhe gjermanë dhe më në fund fituam. Ne fituam sepse në krye të luftës së madhe antifashiste ishin popujt sovjetikë, Ushtrija e Lavdishme Sovjetike, ishit Ju shoku Stalin. Ju na mësuat si të luftojmë Ju na dhatë lirinë, Ju na mësoni si të ndërtojmë jetën e re, Ju po na ndihmoni pa u kursyer për të dalë nga varfëria dhe prapambetja. Me ndihmën Tuaj ne po ndërtojmë socializmin.

Ne nuk do t'i harrojmë të gjitha këto dhe ju apim besën se do qëndrojmë me Ju për jetë. Ne e dimë se e arthmja jonë si komb e si shtet, jeta jonë është e lidhur me Bashkimin Sovjetik, me Juve shoku Stalin.

Sipas mësimeve Tuaja të udhëhequr nga Partia jonë e Punës, me në krye shokun Enver ne kemi vënë të gjitha forcat tona për ndërtimin e jetës së re e të begatëshme, socializmin.

Gjashtë vjet kemi që rrojmë të lirë dhe fitoret që kemi realizuar me pushtetin në duart tona janë të mëdha. Fjala Jote, si dje në luftë është për ne armë dhe flamur që na udhëheq drejt fitoresh të reja. Mësimet e Tua dhe të Partisë së Lavdishme Bolshevike janë dritë për ne.

Imperialistët dhe këlyshët e tyre me banditin Tito në krye sillen si ujqërit rreth kufijve tona, duan të na kthejnë të kaluarën, duan të na coptojnë. Por e kanë kot. Ne dijmë ta mbrojmë vendin tonë nga agresorët. Ne e ndjejmë vehten të fortë pse jemi për jetë me Bashkimin Sovjetik, me kampin e madh të paqës, me Ju shoku Stalin.

Sipas porosive Tuaja ne shoku Stalin do të luftojmë me të gjitha forcat për të ruajtur paqën, për të bërë që të dështojnë pianet e imperialistëve që kërcënojnë botën me shpërthimin e një lufte të re. Ne jemi të bindur se paqa do të triumfojë, pse paqën e mbroni Ju, shoku Stalin, se për paqën luftojnë qindra miljonë partizanë në të gjithë botën.

Ne shoku Stalin u jemi mirënjohës për jetë pse: lirinë, pushtetin popullor, paqën dhe jetën e re që po ndërtojmë ua detyrojmë Juve, miku ynë i shtrejtë, njeriu më i dashur i zemrave tona

Të rroni sa malet shoku Stalin për lavdinë e popujve sovjetikë, për të mirën e njerëzimit dhe lumturinë tonë.

POPULLI SHQIPTAR

Mesazhi i dërguar shokut Stalin me rastin e 71 vjetorit të ditëlindjes së tij. Populli shqiptar i është mirënjohës për jetë çlironjësit dhe përkrahësit të tij të pa kursyer, Bashkimit Sovjetik dhe flamurtarit të paepur të paqës e të lirisë së popujve, Stalinit të math.

Поздравительное письмо, посланное товарищу Сталину по случаю 71-ой годовщины дня его рождения. Народ Албании будет всегда благодарен своему освободителю и бескорыстному помощнику — Советскому Союзу и его вождю — знаменосцу мира и свободы народов — великому Сталину.

Congratulatory message to Comrade Stalin on the occasion of his 71st birthday. The Albanian people will remain ever grateful to their liberator and unstinting helper — the Soviet Union — and to its leader, the resolute standardbearer of peace and liberty of the peoples, the great Stalin.

Josif Visarionoviç Stalin, miku më i dashur dhe më i shtrenjtë i popullit shqiptar.
И. В. Сталин — любимый и лучший друг албанского народа.
J. V. Stalin, the dearest and most beloved friend of the Albanian people.

„Çdo gjë që fitoj populli ynë i vogël, ja detyron të shtrënjtit Josif Visarionoviç Stalin, u a detyron popujve të lavdishëm të Bashkimit Sovjetik, Partisë së madhe dhe të lavdishme Bolshevike, ja detyron trimërisë së pa shoqe në botë dhe në historinë e njerëzimit që ka treguar Ushtëria Sovjetike ndën udhehëqien e gjenisë së Stalinit." *Enver*

«За всё то, что получил и чего добился наш малый народ, он обязан благодарностью нашему дорогому И. В. Сталину, он обязан славным народам, Советского Союза, он обязан благодарностью великой и славной партии большевиков, обязан благодарностью невиданному в истории героизму, который проявила Советская Армия под водительством гениального Сталина.» *Энвер Ходжа*

"Everything which our small people has won is due to the beloved J. V. Stalin, is due to the glorious peoples of the Soviet Union, to the great and glorious Bolshevik party, is due to the bravery of the Soviet Army unrivalled in the world and in the history of mankind, under the leadership of Stalin's genius," *Enver Hoxha*

Enver Hoxha, Sekretar i Përgjithshëm i Partisë Punës Shqipërisë.
Генеральный секретарь Албанской партии Труда Энвер Ходжа.
Enver Hoxha, general secretary of the Albanian Party of Labour.

P A R Ë T H Ë N I E

Partia Komuniste Shqiptare (tani Parti e Punës), u formua më 8 Nëntor 1941, mbi parimet e marksizmë-leninizmit dhe në shëmbëllën e Partisë mëmë nga-dhnimtare Bollshevike. Ajo u formua me çkrirjen e grupeve komuniste të cilët i kishin dhënë hov lëvizjes punëtore të Shqipërisë.

Kjo ngjarje pati një rëndësi të madhe për historinë e popullit shqiptar sepse për herë të parë u formua një udhëheqie politike popullore e cila mundi ta grumbullojë gjithë popullin rreth Frontit Nacional-Çlirimtar dhe ta mobilizojë atë në një luftë heroike kundër okupatorëve nazifashitë dhe klikave reaksionare të brëndëshme, gjer në çlirimin e plotë të atdheut.

Gjatë gjithë historisë së tij, populli shqiptar ka luftuar heroikisht për lirinë dhe pavarësinë e tij kombëtare dhe nuk i është përulur kurrë zgjedhës së huaj, sado e fortë dhe e egër që kjo ka qënë. Peseqint vjet më parë, nën udhëheqien e heroit kombëtar Gjergj Kastriotit (Skëndërbeut) populli shqiptar mundi të çpartallonte hjerën pas tjetrës të gjitha hordhitë e sulltanëvet të Turqisë që kërkonin të skllavëronin vëndin. Këto tradita trashëguan më vonë edhe luftëtarët e çlirimit si Themistokli Gërmënji, Mihal Grameno, Çerçis Topulli etj., të cilët luftuan trimërisht kundër okupatorit dhe kundër rrezikut të jashtëm. Këto tradita dhe kjo dëshirë e pashuar për independencë dhe për liri e ngritën përsëri më këmbë popullin shqiptar kundra ekupacionit fashist më 1939. Populli shqiptar e priti me luftë okupatorin italian dhe gjerman dhe nuk e ndaloi luftën e tij gjer në çlirimin e plotë të Shqipërisë. Gjaku i patriotëvet shqip-tare, gjaku i Mujo Ulqinakut, i Qemal Stafës, Vojo Kushit, Vasil Shantos, Misto Mames, etj. u bë kushtrim lufte për gjithë popullin shqiptar i cili nën udhëheqien e partisë mundi të çlirohej jo vetëm nga skllavëria e huaj, po edhe nga shtypja dhe çfrytëzimi i brëndëshëm.

Nën udhëheqien e Komitetit Qëndror të Partisë me ne krye shokun Enver Hoxha populli shqiptar ngriti në luftë e sipër ushtërinë popullore si armë të fuqishme për çlirimin dhe mbrojtjen e atdheut dhe organizoi pushtetin e ri pupollor si mjet për ndërtimin e socializmit dhe për lulëzimin e vëndit. Aparati i shtetit fashist dhe i feudo-borgjezisë u çkatërrua dhe në vënt të tij u ngrit pushteti i masave punonjëse — demo-kracia popullore.

Dhjetë vjet jetë të Partisë Punës së Shqipërisë, janë epoka më e ndritur dhe më revolucionare e gjithë historisë së popullit t'onë. Në 10 vjet, për hir të udhëheqies së partisë s'onë me ne krye Sekretarin e Përgjithshëm shokun Enver Hoxha, Shqipërisë i ndroi faqia.

Klasa punëtore duke marrë fuqinë, fitoi të drejtat e plota politike, ekonomike dhe shoqërore dhe çduku çfrytëzimin e masave punonjëse; kështu u sigurua e drejta e organizimit dhe e punës, e drejta e mjekimit dhe e arësimit falas, e drejta e sigurimit në pleqëri dhe e pushimit të paguar, u fitua 8 orëshi dhe shpërblimi i punës së tepërt, etj. Gruaja fitoi të drejta të barabarta me burrin, ndërsa fshtarësia u bë zonjë e tokës, të cilën e kish ëndëruar prej shekujsh. Pasuria feudale dhe kapitaliste e bagëtive, e pyjeve dhe e ujrave, e burimit të lëndëve dhe e mjeteve të fuqishme të prodhimit, u çpronësua dhe u bë pasuri e përbashkët e popullit. U shtetëzuan industria dhe minierat, tregëtia e jashtëme dhe grosiste e brëndëshme dhe u anolluan koncesionet dhe privilegjet që u kishte dhënë regjimi shtypës i Zogut, fashistëve italianë dhe imperialistëve anglo-amerikanë. Me suprimimin e pronësisë feudale dhe kapitaliste dhe me krijimin e pronësisë shtetërore dhe kooperativiste u-bë e mundur që ekonomia të hyjë në rrugën e planifikimit dhe të çduket kriza dhe papunësia që e kanë raskapitur popullin punonjës gjatë gjithë shekujve.

Bujqësia e prapambetur u fut në rrugën e modernizimit, ndërsa kooperativat bujqësore dhe fermat e shtetit i tregojnë fshatarësisë të arthmen e saj të lumtur. Traktorat dhe maqinat bujqësore, të ardhura nga Bashkimi Sovjetik po zëvëndësojnë gradualisht metodat e vjetëra dhe mjetet primitive; kanalet kulluëse dhe vaditëse, plehërat kimike, mjetet e punës, farat e seleksionuara, kafshët e racës, kreditë agrare dhe zbatimi i agro-teknikës moderne, ja përparimet e bujqësisë s'onë.

Në industri po ngrihen fabrika e kombinate si ay i tekstilit "Stalin", hidroçentrali "Lenin", kombinati i sheqerit në Maliq dhe vepra të tjera. Çfrytëzimi i naftës, bitumit, kromit, qymyrit, etj. shtohet për herë e më tepër në interes të popullit punonjës.

Brënda 6—7 vjetë që nga çlirimi, populli shqiptar riparoi dëmet e shumta të luftës, industrinë, minierat, urat, banesat, etj. Ay ndërtoi hekur-udha, rrugë, ofiçina e kantiere, kanale dhe banesa punëtorësh, shkolla e spitale, çerdhe dhe klube, shtëpi kulture dhe parqe.

Me shtetëzimin e tregëtisë së jashtëme dhe të tregëtisë grosiste të brëndëshme, u zgjerua tregëtia shtetërore dhe kooperativiste duke zhdukur tregëtarin spekullant nga mesi i prodhonjësit dhe konsumatorit. Me politikën e grumbullimit dhe të shtimit të prodhimit industrial e bujqësor, duke ulur koston dhe duke përmirësuar kualitetin, shteti u bë furnizonjësi dhe administratori më i math dhe më i mirë i tregut.

Në pushtetin popullor arësimi dhe kultura u bënë një armë e popullit për ndërtimin e socializmit, ndërsa në regjimet e më parshëm injoranca dhe prapambetja ishin një armë e sundonjësve për të shtypur popullin. Numuri i nxënësve dhe i shkollave është rritur, analfabetizmi luftohet intensivisht dhe arësimi fillor është siguruar falas për të gjithë.

Nën shëmbëllën e punonjësve sovjetikë po shtohet emulacioni socialist dhe lëvizja sulmonjëse po bëhet një lëvizje e masave punonjëse. Puna është bërë nder e detyrë dhe niveli kultural e material i popullit është ngritur shumë në krahasim me të kaluarën.

Imperialistët anglo-amerikanë, u përpoqën të sabotonin luftën nacional-çlirimtare, u përpoqën të përmbysnin pushtetin popullor, të hidhnin në erë ndërtimin paqësor të

vëndit, të mohonin të drejtat e pa mohuarshme të atdheut t'onë, po të gjitha dështuan në sajë të politikës së drejtë të partisë dhe të vendosmërisë së popullit t'onë. Ata u përpoqën që ta mernin kalanë nga brënda me anë të agjentëve të tyre titistë, po dhe këto tentativa skllavëronjëse për ta kolonizuar Shqipërinë dështuan. Tani ata vazhdojnë, si dhe më parë, të nxitin satelitët e tyre të Beogradit, Athinës dhe Romës për të bërë provokacione kundër Shqipërisë me qëllim që të pengojnë ndërtimin paqësor dhe të shpërthejnë një luftë të re. Po s'ka dyshim se edhe këto tentativa do të dështojnë si gjithë të tjerat.

Populli shqiptar nën ndhëheqien e politikës së drejtë të partisë ka siguruar një vënt të denjë në kampin e math e të fuqishëm të socializmit dhe ka rrjeshtuar të gjitha forcat e tij në lëvizjen e madhe të partizanëve të paqës duke u bërë kështu një luftëtar i vendosur i demokracisë lirisë dhe internacionalizmit proletar.

Partia e Punës, nën udhëheqien e Komitetit Qëndror me në krye shokun Enver Hoxha mundi t'i arrijë të gjitha këto fitore sepse ajo udhëhiqet nga mësimet e Marksit, Engelsit, Leninit dhe Stalinit. Partia u frymëzua nga partia mëmë dhe plot lavdi e Bashkimit Sovjetik, ajo e orientoi popullin drejt çlironjësit, mbrojtësit dhe përkrahësit të pa kursyer, Bashkimit Sovjetik dhe mikut më të dashur e më të shtrenjtë të popullit t'onë Stalinit të Math. Të gjitha fitoret e partisë dhe të populit t'onë do të ishin të pa mundura pa përkrahjen dhe pa ndihmën e Bashkimit Sovjetik. Ndihma e çmuarshme dhe bujare e popujve sovjetikë, kujdesi dhe dashuria e Stalinit dhe e Partisë Bollshevike per popullin shqiptar e kanë shpëtuar popullin t'onë nga thonjtë e imperialistëve anglo-amerikanë dhe të klikës titiste të Beogradit. Ndihma e çmuarshme e Bashkimit Sovjetik dhe e vëndeve të demokracisë popullore përbën një faktor deçisiv dhe një garanci të plotë për ndërtimin e socializmit.

Populli shqiptar do t'i jetë mirënjohës për jetë Partisë Bollshevike dhe Stalinit të Math dhe do të jetë besnik i popujve sovjetikë bres pas brezi.

ВВЕДЕНИЕ

Албанская Коммунистическая партия (в настоящее время — Партия труда) зародилась 8.11.1941 года на основе славного марксистско-ленинского учения и по примеру победоносной большевистской партии-матери. Она была создана путем слияния коммунистических групп, по инициативе которых уже и раньше в Албании развивалось рабочее движение. Это крупное событие имело исключительное значение в истории албанского народа, так как впервые было создано народно-освободительное движение, сумевшее объединить весь народ в рядах национально-освободительного фронта и мобилизовать его на героическую борьбу против нацистских и фашистских оккупантов и против клики своих изменников — на борьбу за освобождение отечества.

В течение всей своей истории албанский народ мужественно боролся за свободу и национальную независимость и никогда не подчинился чужеземному гнету, как бы он ни был силен и жесток. Пятьсот лет тому назад албанский народ под водительством национального героя Георгия Кастриоти (Скандербега) успешно отражал все нападения и набеги турецких султанских орд, стремившихся захватить страну и поработить ее народ. Эту победоносную традицию продолжает целый ряд национальных героев, как например, Фемистокли Гермени, Михаль Грамено, Черчиз Топулли и других, продолжавших героическую борьбу против иноземных захватчиков и фашистских оккупантов.

Эта традиция, а вместе с ней и неугасимая мечта о свободе и независимости подняла албанский народ в 1939 году против итальянской оккупации. Албанский народ встретил фашистских итальянских оккупантов решительным сопротивлением и непримиримой борьбой, которая не прекращалась вплоть до полного освобождения Албании. Кровь, пролитая албанскими патриотами, — Муйо Улькинаку, Кемаль Стафа, Василь Шанто, Войо Куши, Мисто Мамэ и др. — стала знаменем, боевым лозунгом для всего албанского народа, который наконец, под руководством партии, победил и освободился от порабощения его иноземцами и от эксплуатации собственными феодалами и буржуазией.

Под руководством Центрального комитета партии, возглавляемого товарищем Энвером Ходжа, албанский народ создал свою Народную армию, ставшую оружием для освобождения и защиты родины. Таким образом, партия укрепила новую народную власть, служащую делу строительства социализма и расцвета страны. Старый фашистский и феодально-буржуазный аппарат был уничтожен и на его место стала теперь власть трудового народа — народная демократия.

Десять лет существования Албанской партии труда являются самыми славными и революционными страницами истории албанского народа. В течение этих десяти лет партия во главе с генеральным секретарем, товарищем Энвером Ходжа, совершенно изменила лицо Албании.

Рабочий класс, взявший власть в свои руки, получил все политические, экономические и социальные права и привилегии; эксплуатация масс исчезла; обеспечено право образования союзов, право на труд, право на бесплатное лечение и обучение, право на пенсию и на оплаченный отпуск и т. д. Женщинам предоставлено полное равноправие, исполнилась давняя мечта крестьян — они стали хозяевами земли. Все богатства, принадлежавшие прежде феодалам и буржуазии — леса, вода, источники сырья и орудия производства — все было национализировано и стало общим богатством всего албанского народа. В результате национализации промышленности, шахт, внешней торговли и внутренней оптовой торговли было покончено со всеми концессиями и привилегиями, полученными итальянскими фашистами и англо-американскими империалистами от реакционного монархического правительства Зогу. Благодаря уничтожению феодального и капиталистического права собственности и развитию государственного сектора и производственных кооперативов, могло возникнуть плановое хозяйство, и тем самым были устранены кризисы и безработица, приводившие в течение многих столетий трудовой народ к полной нищете.

Отсталое земледелие было оснащено современной техникой, а сельскохозяйственные кооперативы и государственные хозяйства указывают крестьянам путь к благосостоянию и счастливому будущему. Тракторы и новейшие сельскохозяйственные машины, присланные Советским Союзом, постепенно вытесняют примитивные, кустарные орудия, а вместе с тем и старые методы труда; канализация и оросительная система, химические удобрения, машины, сельскохозяйственные культуры, породистый домашний скот, сельскохозяйственные займы и внедрение современной агротехники — вот в чем заключается прогресс нашего земледелия.

В области промышленности также наблюдается быстрое развитие. Строятся крупные заводы и комбинаты, как например — текстильный комбинат «Сталин», гидроэлектростанция «Ленин», сахарный комбинат в Малики и т. п. Добыча нефти, асфальта, хрома, угля и т. д. растет беспрерывно, повышая благосостояние трудового народа.

В течение 6—7 лет, прошедших после освобождения, албанский народ устранил все грандиозные военные разрушения и построил новую промышленность, шахты, мосты, обновил жилые дома и т. ft. Начались стройки железных дорог, шоссе, заводов, каналов, жилых домов для трудящихся, школ, больниц, яслей, клубов, домов культуры и парков.

Благодаря национализации внешней торговли и внутренней оптовой торговли вырос государственный и кооперативный сектор, исчезли спекулянты и черный рынок. В результате проводимой политики сельскохозяйственных поставок и повышения промышленного и сельскохозяйственного производства, благодаря снижению цен и улучшению качества продукции, государство стало крупнейшим и лучшим поставщиком, а тем самым и руководителем внутренней торговли.

Народно-демократическая школа и доступная для всех культура оказывают помощь и поддержку всему народу в деле строительства социализма, в то время как прежний феодально-буржуазный режим пользовался безграмотностью и отсталостью народа для его угнетения. Количество школ и учащихся повысилось, ведется интенсивная борьба против безграмотности, а посещение школы обязательно и бесплатно.

По примеру Советского Союза в Албании развивается также и социалистическое соревнование, а движение ударников превращается в движение массовое. Труд стал обязанностью и делом чести, а культурный и экономический уровень народа по сравнению с прошлым повысился очень значительно.

Англо-американские империалисты пытались дискредитировать национально-освободительную борьбу, старались свергнуть народную власть и ликвидировать мирное строительство страны, они отрицали неоспоримые права нашей страны на самобытность и независимость, но и все их попытки потерпели крах благодаря правильной и непоколебимой политике нашей партии и такой же непоколебимой и последовательной позиции нашего народа. Они хотели применить старую хитрость «Троянского коня» и начать наступление на нашу страну изнутри при помощи своих титовских агентов, но и эти рабовладельческие методы порабощения и колонизации Албании также потерпели крах. В настоящее время, как и прежде, они подбирают своих белградских, афинских и римских сателлитов, чтобы те продолжали свои провокации против Албании с целью разрушения мирного строительства и подготовки к новой войне. Несомненно и эти планы останутся такими же безуспешными и рухнут также, как и все прежние.

Албанский народ, благодаря правильной политике партии, своим честным трудом заслужил место в великом и могущественном лагере мира и социализма, он отдает все свои силы великому движению сторонников мира и, таким образом, превращается в решительного борца за демократию, свободу, мир и пролетарский интернационализм.

Албанская партия труда, руководимая Центральным комитетом во главе с товарищем Энвером Ходжа, могла добиться всех этих побед потому, что она руководствуется и опирается на учение Маркса—Энгельса—Ленина—Сталина. Партия, вдохновляемая славной родной Всесоюзной Коммунистической партией (большевиков), направляла свой народ к сближению с освободителем, защитником и бескорыстным помощником — Советским Союзом и с самым дорогим и любимым другом нашего народа — великим Сталиным. Все победы нашей партии и нашего народа не могли бы осуществиться без помощи и поддержки Советского Союза.

Благородная и ценная помощь советских народов, заботы и любовь Сталина и большевистской партии спасли наш народ от когтей англо-американских империалистов и титовской белградской клики. Неоценимая помощь Советского Союза и народно-демократических стран являются твердой гарантией и решающим фактором в деле нашего строительства социализма.

Албанский народ вечно будет благодарен партии большевиков и великому Сталину, и все его будущие поколения останутся навсегда верны советским народам.

FOREWORD

The Albanian Communist Party (now the Party of Labour) was formed November 8, 1941, according to the principles of Marxism-Leninism and on the example of the triumphant mother-party, the Bolshevik party. It was constituted by the union of communist groups which had previously given the impulse for the working class movement in Albania.

This event had great significance in the history of the Albanian people, because here for the first time a popular political leadership was formed which would be able to rally the entire people in the ranks of the national liberation front and to mobilize them in the heroic struggle against nazi and fascist occupation forces and against the internal traitor cliques up to full liberation of the country.

In the course of its entire history, the Albanian people fought heroically for freedom and national independence and never submitted to the foreign yoke, even the most severe and cruel. Five centuries ago the Albanian people, led by the national hero Gjergj Kastrioti (Skenderbeu) frustrated one after the other all invading hordes of the Turkish Sultans which attempted to enslave the country. These traditions were later inherited by the fighters for liberation such as Themistokli Gërmënji, Mihal Grameno, Çerçis Topulli and others who fought bravely against the invader and against the danger from abroad. These traditions and this unquenched desire for freedom and independence again aroused the Albanian people against the fascist invasion in 1939. The Albanian people met the Italian and German invaders with sharp struggle and did not cease until Albania was wholly liberated. The blood shed by Albanian patriots — Mujo Ulqinaku, Qemal Stafa, Vasil Shanto, Vojo Kushi, Misto Mame and others became a battle cry for all the Albanian people who were able under the leadership of the Party not only to liberate themselves from foreign slavery but also from internal oppression and exploitation.

Under the leadership of the Central Committee of the Party headed by Comrade Enver Hoxha, the Albanian people created its people's army as a mighty weapon for liberation and defense of the country and organized the new people's power as a means for building Socialism and for the welfare of the country. The former fascist governmental and feudal-bourgeois apparatus was destroyed and in its place was erected the power of the working people, the people's democracy.

Ten years of existence of the Albanian Party of Labour is the most brilliant and most revolutionary period in the history of the Albanian people. Within ten years, thanks to the leadership of our Party headed by its general secretary Comrade Enver Hoxha, the aspect of Albania changed.

The working class, by taking power into its own hands, gained full political, economic and social rights, abolished exploitation of the masses and thus assured the right to organize, the right to work, to free medical care and education, the right to old age insurance and paid vacations, the eight hour day and pay for overtime work, etc. Women gained equal rights with men, while the peasantry became the owners of the land as they had dreamed for centuries. The former capitalist and feudal possessions — stock, forests, water, raw materials and large-scale means of production — were nationalized and became the shared wealth of all the Albanian people. Industry, mines, foreign trade and internal wholesale trade were nationalized and all concessions and privileges which the Italian fascists and Anglo-American imperialists had received from the oppressive monarchist Zog regime were abolished. With the abolition of feudal and capitalist ownership and with the creation of state and co-operative possessions the economy was enabled to enter the road of planning and to do away with the crises and unemployment which for long centuries had impoverished the working people.

Backward agriculture was set on the path of modernization while the agriculture co-operatives and State Farms are showing the farmers the way to a happy future. Tractors and agricultural machines given by the Soviet Union are gradually replacing the primitive tools and the old work methods. Drainage and irrigation canals, chemical fertilizers, machines, selected seeds, breed cattle, agricultural loans and the application of modern agrotechnics — these are the marks of progress in our agriculture.

In industry factories and combines like the textile combine "Stalin", the hydroelectric plant "Lenin", the sugar manufacturing combine in Maliqi and so forth are being built. The output of oil, asphalt, chromium, coal, etc., is being constantly increased in the interests of the working people.

In a space of six or seven years since liberation, the Albanian people repaired all the immense war damage, for instance to industry, mines, bridges, residential buildings and so forth. The people constructed railways, roads, machine shops and other building sites, canals, residences for workers, schools and hospitals, creches and clubs, houses of culture and parks.

With the nationalization of foreign trade and internal wholesale trade, state and co-operative trade was extended, doing away in this manner with the speculating merchant as a middleman between the producer and consumer. With the policy of accumulation and increase of industrial and agricultural production, by the lowering of prices and improvement in quality, the state became the largest and best supplier and administrator of the internal market.

In the people's democracy education and culture became a weapon of the people for the building of Socialism, whereas in the former regimes the ignorance and backwardness were a weapon for the rulers to oppress the people. The number of schools and pupils has increased, illiteracy is being intensively fought and elementary schooling is compulsory and free of charge.

On the example of the Soviet workers, socialist emulation is increasing and the

shock worker movement is becoming a mass movement. Labour has become an honour and a duty and the cultural and economic level of the people has risen very much in comparison with the past.

The Anglo-American imperialists tried to sabotage the National Liberation War, attempted to overturn the people's power, to destroy the peaceful building up of the country and to deny the incontestable rights of our country. But all their attempts failed because of the correct policy of the Party and the unswerving stand of our people. They tried to take the castle from inside by the aid of their Titoite agents but these slave-dealer attempts to colonize Albania also failed. Now they are continuing, as before, to instigate their satellites of Belgrade, Athens and Rome to make provocations against Albania, with the intention of preventing the peaceful building up of that country and to begin a new war. But there is no doubt that these attempts will fail as all others have.

The Albanian people, due to the correct policy of the Party, has assured itself a merited place in the great and strong camp of Socialism and has put all its forces in the tremendous movement of partisans of peace, becoming in this way a resolute fighter for democracy, liberty, peace and proletarian internationalism.

The Albanian Party of Labour, under the leadership of the Central Committee, headed by Comrade Enver Hoxha, was able to achieve all these victories because it is led and guided by the teachings of Marx, Engels, Lenin and Stalin. The Party was inspired by the glorious mother Party, the All-Union Communist Party (Bolsheviks), oriented the people towards their liberator, defender and unstinting helper — the Soviet Union — and toward the dearest and most beloved friend of our people — the great Stalin. All the victories of our Party and of our people would not have been possible without the aid and support of the Soviet Union. The noble and valuable aid of the Soviet peoples, the care and love of Stalin and the Bolshevik party for the Albanian people have saved our people from the clutches of the Anglo-American imperialists and the Titoite Belgrade clique. The invaluable aid of the Soviet Union and the People's Democracies represent a full guarantee and a decisive element in the building of Socialism.

The Albanian people will remain ever grateful to the Bolshevik Party and the great Stalin and will be always faithful to the Soviet peoples throughout generations to come.

PERIUDHA PËRPARA KRIJIMIT TË PARTISË.

ПЕРИОД ДО ОСНОВАНИЯ ПАРТИИ (АПТ)

THE PERIOD BEFORE THE FOUNDING OF THE PARTY (APL)

Partia e Punës e Shqipërisë ruan traditat më të mira të luftës së popullit shqiptar për lirinë dhe independencën kombëtare.

Албанская партия Труда продолжает и защищает лучшие традиции борьбы албанского народа за свободу и национальную независимость

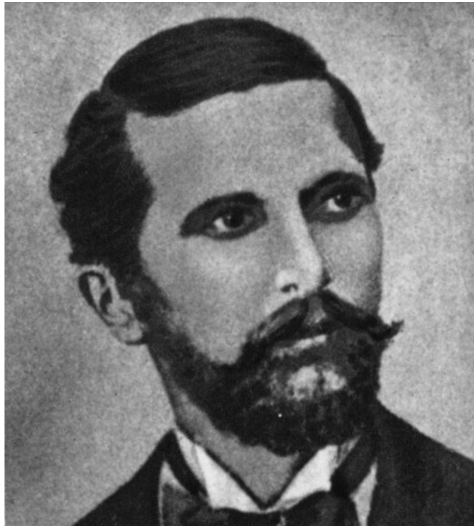
The Albanian Party of Labour continues and defends the best traditions of the Albanian people's struggle for freedom and national independence.

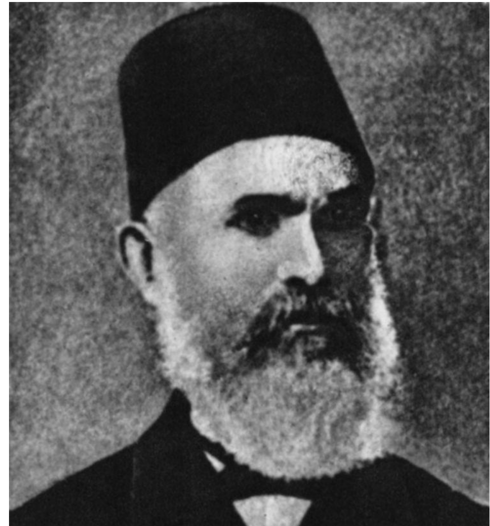

Heroi Kombëtar, Gjergj Kastrioti (Skëndërbeu) nënë udhëheqien e të cilit populli shqiptar luftoi me heroizëm të çquar për një çerek shekulli kundër hordhive të imperatorisë otomane për lirinë, independencën dhe tokën. (1412—1467)

Национальный герой Георгий Кастриоти (Скандербег), под водительством которого героический албанский народ в течение четверти века боролся с ордами отоманской империи за свободу и независимость своей страны. (1412—1467 гг.)

National hero Gjergj Kastrioti (Skenderbeu) who led the heroic Albanian people in a quarter century of struggle against the Otoman hordes, for freedom, land and independence. (1412—1467)

Nairn dhe Sami Frashëri, ideollogë të lëvizjes çlirimtare të popullit shqiptar nga zgjedha otomane. (1840—1904)

Братья Наим и Сами Фрашери — идеологи освободительного движения албанского народа против отоманского ярма. (1840—1904 гг.)

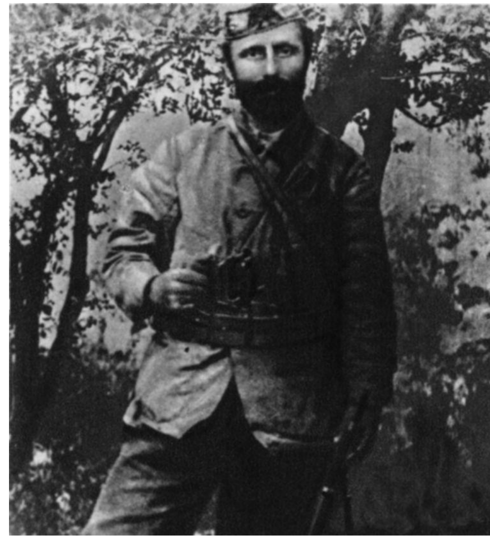
The brothers Naim and Sami Frasheri who were ideological leaders in the liberation movement which the Albanian people carried on against the Otoman yoke. (1840—1904)

Çerçiz Topulli dhe Mihal Grameno, luftëtarë të shquar për pavarësinë e Shqipërisë. (I pari vrarë më 1915 dhe i dyti vdekur më 1931.)

Черчиз Топулли и Михаль Грамено — выдающиеся борцы за независимость Албании. (Первый из них был убит в 1915 году, а второй умер в 1931 году.)

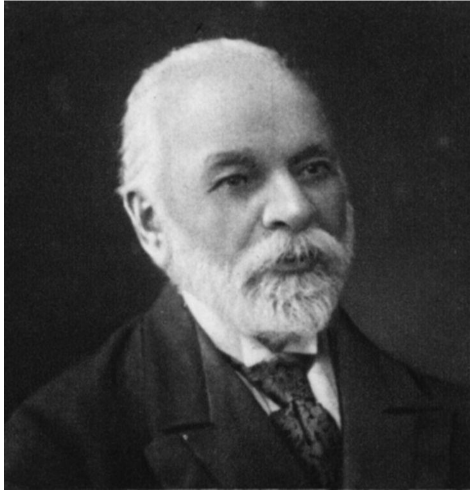
Çerçiz Topulli and Mihal Grameno, outstanding fighters for the independence of Albania. (The first was killed in 1915, the second died in 1931.)

Themistokli Gërmënji, patriot demokrat dhe luftëtar i shquar i çlirimit kombëtar, vrarë nga imperialistët francezë më 1917.

Фемистокли Гермени — демократ и патриот, прославленный борец за национальное освобождение, убит французскими империалистами в 1917 году.

Themistokli Gërmënji, democrat and patriot, distinguished fighter of the national liberation — killed by the French imperialists in 1917.

Ismail Qemali, i cili më 1912 ngriti në Vlorë flamurin kombëtar dhe çpalli independencën e Shqipërisë.

Исмаиль Кемали, который в 1912 голу водрузил во Влоре национальный флаг и объявил независимость Албании.

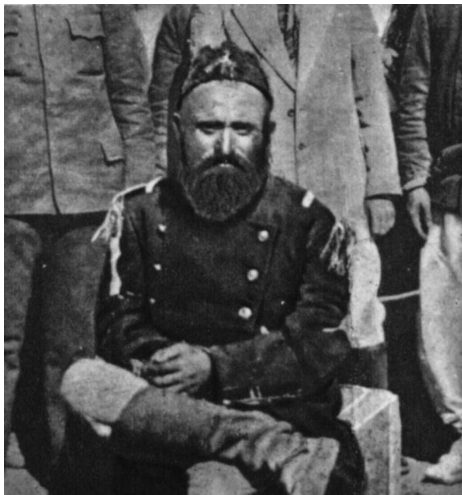
Ismail Qemali, who in 1912 raised the national banner in Vlora and announced the independence of Albania.

Riza Cerova, luftëtar revolucionar, vrarë nga klika e Zogut më 1936.

Риза Церова, революционный боец, убит в 1936 году кликой бывшего короля Зогу.

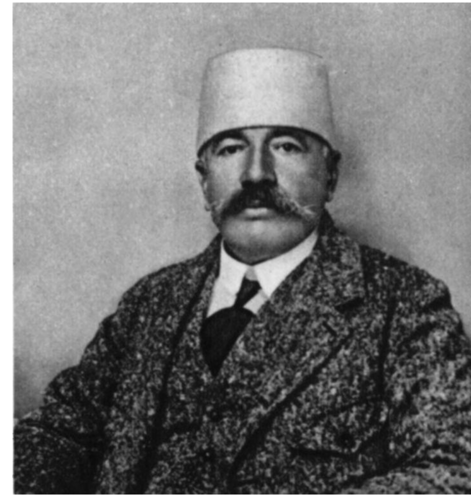
Riza Cerova, revolutionary fighter, killed by the clique of the former king Zog in 1936

Haxhi Qamili, udhëheqës i fshatarëve në luftë kundër feudalëve. Ekzekutuar nga feudalët më 1915.

Хаджи Камили, вождь борьбы крестьян против феодалов. В 1915 году был расстрелян феодалами.

Haxhi Qamili, leader of the peasants in the struggle against the feudal lords. He was killed by them in 1915.

Bajram Curri, patriot dhe luftëtar anti-zogist dhe anti-imperialist. (Vrarë më 1925.)

Байрам Цурри, патриот и выдающийся борец против монархии Зогу и империализма. (Убит в 1925 году.)

Bajram Curri, patriot and distinguished fighter against the Zog monarchy and imperialism. (Killed in 1925.)

Ali Kelmendi, militant komunist që ka dhënë një kontribut të math për krijimin e lëvizjes komuniste në Shqipëri. (1900—1939)

Али Кельменди, борец-коммунист, один из основоположников коммунистического движения в Албании (1900—1939 гг.).

Ali Kelmendi, militant Communist who has made a great contribution for the beginnings of the Communist movement in Albania. (1900—1939)

Avni Rustemi, ish deputet demokrat, i cili më 1924 bëri që parlamenti shqiptar të mbajë 5 minuta zi për vdekjen e të Madhit Lenin. (Vrarë nga klika e Zogut më 1924.)

Hasim Vokshi, komunist, dëshmor në luftën e Spanjës.

Хасим Вокши, коммунист, павший в испанской войне.

Hasim Vokshi, Communist, who fell in the Spanish War.

Авни Рустеми, бывший депутат демократической партии, заставивший в 1924 году албанский парламент почтить пятиминутным молчанием память великого Ленина. (Был убит кликой Зогу в 1924 году.)

Avni Rustemi, former democratic Deputy who, in 1924, compelled the Albanian Parliament to observe five minutes of silence to mourn the death of the great Lenin. (Rustemi was killed in 1924 by the Zogu clique.)

Lëvizja punëtore e drejtuar nga grupet komuniste luftonte trimërisht kundër regjimit shtypës të Zogut.

Рабочее движение под водительством коммунистических ячеек вело героическую борьбу против самодержавного режима короля Зогу.

The working class movement, led by Communist groups, bravely fought against the oppressive King Zog regime.

OKUPACIONI FASHIST DHE PERIUDHA PAS KRIJIMIT TË PARTISË

ФАШИСТСКАЯ ОККУПАЦИЯ И ПЕРИОД ПОСЛЕ ОСНОВАНИЯ ПАРТИИ

THE FASCIST OCCUPATION AND PERIOD AFTER FOUNDATION OF THE PARTY

Okupatori italian u prit me luftë të ashpër nga populli shqiptar më 7 Prill 1939.

Итальянские оккупанты, вторгшиеся 7 апреля 1939 года в Албанию, натолкнулись на жестокое и героическое сопротивление албанского народа.

The Italian invaders encountered the fierce resistance of the Albanian people on April 7, 1939.

Mujo Ulqinaku, Hero i Popullit, rënë në luftë kundër okupatorëve italianë më 7 Prill 1939.

Муё Улькинаку, Народный герой, павший 7 апреля 1939 года в борьбе с итальянскими оккупантами.

Mujo Ulqinaku, People's Hero, who fell in the fight against the Italian occupying forces on April 7, 1939.

Në luftën kundër Shqipërisë armiku fashist dërgoi 137 anije, 600 aeroplana dhe 6 divizione me 50.000 ushtarë.

Фашистский враг выслал на войну с Албанией 137 военных кораблей, 600 самолётов и 6 дивизий в 50 000 солдат каждая.

The fascist enemy sent 137 ships, 600 airplanes and six divisions of 50,000 soldiers in the war against Albania.

Demonstratat dhe grevat mobilizonin popullin në luftë kundër okupatorit fashist.
Демонстрации и забастовки мобилизовали народ Албании на борьбу с фашистскими захватчиками.
Strikes and demonstrations mobilized the Albanian people in struggle against the fascist occupying forces.

Themelimi i Partisë Komuniste Shqiptare

Основание коммунистической партии Албании

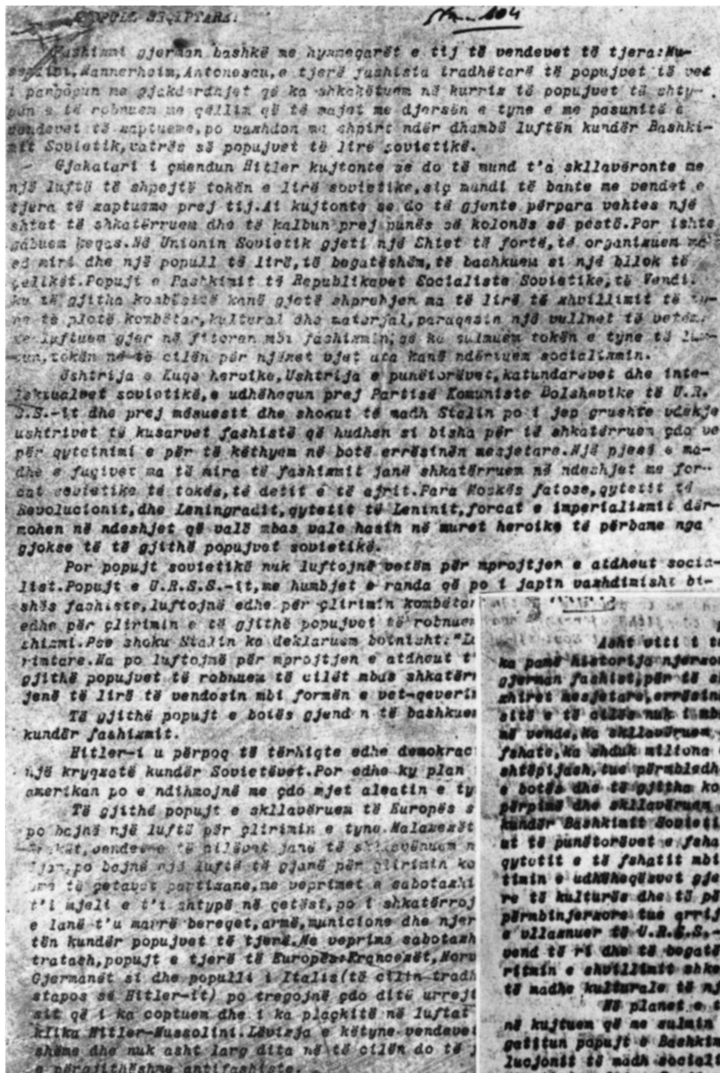
The Foundation of the Albanian Comunist Party

Më 8 Nëntor 1941, në këtë shtëpi të thjeshtë, në një lagje të varfër të Tiranës, u themelua Partia Komuniste Shqiptare e frymëzuar nga Partia mëmë Bollshevike dhe e udhëhequr nga mësimet e pavdekëshme të marksizmë-leninizmit.

8 ноября 1941 г. в одном из бедных районов Тираны в этом простом доме была основана Коммунистическая партия Албании, вхохновленная партией-матерью ВКП(б); ею руководило бессмертное учение марксизма-ленинизма.

On November 8, 1941, in this simple house in a poor quarter of Tirana was founded the Albanian Communist Party, inspired by the mother Bolshevik Party and led by the immortal teachings of Marxism-Leninism.

POPULL SHQIPTARE:

Fashizmi gjerman bashkë me hyzmeqarët e tij të vendevet të tjera: Musolini, Mannerheim, Antonescu, e tjerë fashista tradhëtarë të popujvet të vet i panbopun me gjakderdhjet që ka shkaktuem në kurriz të popujvet të shtypun e të robnuem me qëllim që të majet me djersën e tyne e me pasunitë e vendevet të zaptueme, po vazhdon me shpirt ndër dhambë luftën kundër Bashkimit Sovietik, vatrës së popujvet të lirë sovietikë.

Gjakatari i çmendun Hitler kujtonte se do të mund t'a skllavëronte me një luftë të shpejtë tokën e lirë sovietike, siç mundi të bante me vendet e tjera të zaptueme prej tij. Ai kujtonte se do të gjente përpara vehtes një shtet të shkatërruem dhe të kalbun prej punës së kolonës së pestë. Por ishte gabuem keqas. Në Unionin Sovietik gjeti një Shtet të fortë, të organizuem më së miri dhe një popull të lirë, të begatëshëm, të bashkuem si një bllok të çeliktë. Popujt e Bashkimit të Republikavet Socialiste Sovietike, të Vendit ku të gjitha kombësitë kanë gjetë shprehjen ma të lirë të zhvillimit të tyne të plotë kombëtar, kultural dhe materjal, paraqesin një vullnet të vetëm: me luftuem gjer në fitoren mbi fashizmin, që ka sulmuem tokën e tyne të lumtun, tokën në të cilën për njizet vjet ata kanë ndërtuem socializmin.

Ushtrija e Kuqe heroike, Ushtrija e punëtorëvet, katundarevet dhe intelektualvet sovietikë, e udhëhequn prej Partisë Komuniste Bolshevike të U.R.S.S.-it dhe prej mësuesit dhe shokut të madh Stalin po i jep grushte vdekje ushtrivet të kusarvet fashistë që hudhen si bisha për të shkatërruem çdo vepër qytetnimi e për të këthyem në botë errësinën mesjetare. Një pjesë e madhe e fuqivet ma të mira të fashizmit janë shkatërruem në ndeshjet me forcat sovietike të tokës, të detit e të ajrit. Para Moskës fatose, qytetit të Revolucionit, dhe Leningradit, qytetit të Leninit, forcat e imperializmit dërmohen në ndeshjet që valë mbas vale hasin në muret heroike të përbame nga gjokse të të gjithë popujvet sovietikë.

Por popujt sovietikë nuk luftojnë vetëm për mprojtjen e atdheut socialist. Popujt e U.R.S.S.-it, me humbjet e randa që po i japin vazhdimisht bishës fashiste, luftojnë edhe për çlirimin kombëtar … edhe për çlirimin e të gjithë popujvet të robnuem … chizmi. Pse shoku Stalin ka deklaruem botnisht: "L… rimtare. Na po luftojmë për mprojtjen e atdheut t… gjithë popujvet të robnuem të cilët mbas shkatërr… jenë të lirë të vendosin mbi formën e vet-qeveri…

Të gjithë popujt e botës gjenden të bashkue… kundër fashizmit.

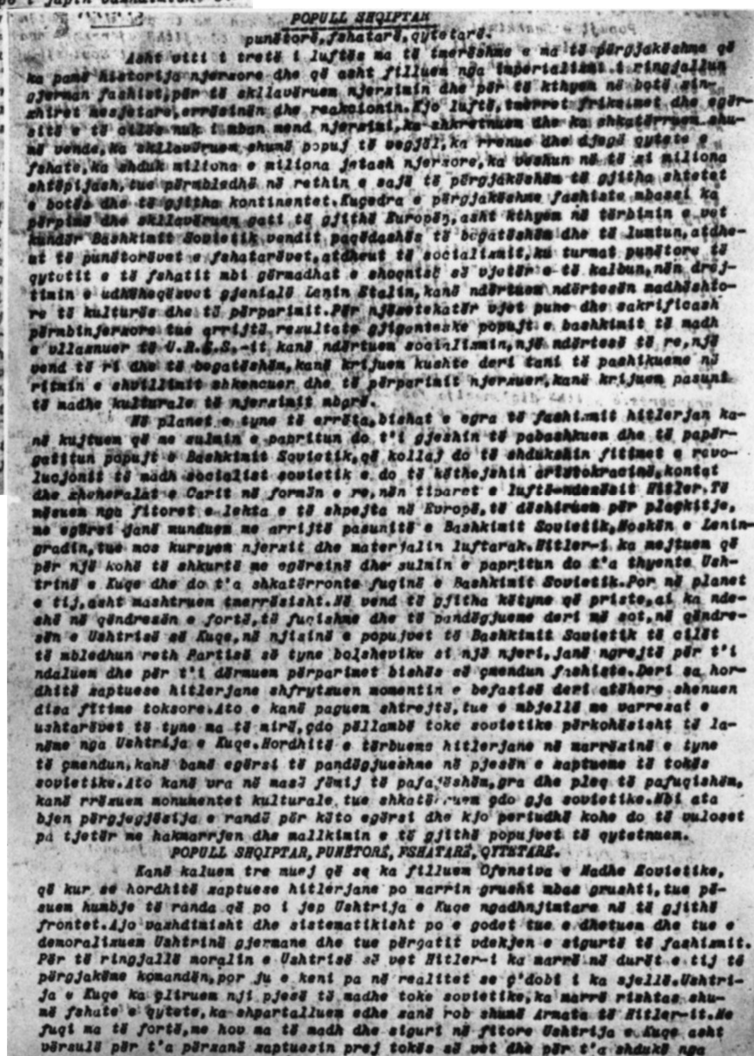
Hitler-i u përpoq të tërhiqte edhe demokrac… një kryqzatë kundër Sovietëvet. Por edhe ky plan … amerikan po e ndihmojnë me çdo mjet aleatin e ty…

Të gjithë popujt e skllavëruem të Europës s… po bajnë një luftë për çlirimin e tyne. Malazezët … …kët, vendeve të cilëvet janë të skllavënuem n… …, po bajnë një luftë të gjanë për çlirimin ko… …në të çetavet partizane, me veprimet e sabotazhi… t'i mjeli e t'i shtypë në çetët, po i shkatërroj… e lanë t'u marrë bereqet, armë, municione dhe njer… tën kundër popujvet të tjerë. Me veprime sabotazh… tratash, popujt e tjerë të Europës: Francezët, Norv… Gjermanët si dhe populli i Italis (të cilin tradh… stapos së Hitler-it) po tregojnë çdo ditë urrejt… sit që i ka coptuem dhe i ka plaçkitë në luftat … klika Hitler-Mussolini. Lëvizja e këtyne vendeve… shëme dhe nuk asht larg dita në të cilën do të … e përgjithëshme antifashiste.

Trakti i parë pas themelimit të Partisë Komuniste Shqiptare fton popullin të ngrihet në luftë kundër fashizmit dhe shpreh besimin e plotë për fitoren e sigurtë mbi armikun.

Первая прокламация, изданная после основания Коммунистической партии Албании, призывает народ встать на борьбу против фашистов и выражает непоколебимую веру в победу над врагом.

The first leaflet issued after the foundation of the Albanian Communist Party calls upon the people to rise to the fight against fascism and expresses its complete confidence in the inevitable victory over the enemy.

POPULL SHQIPTAR

punëtorë, fshatarë, qytetarë.

Asht viti i tretë i luftës ma të tmerëshme e ma të përgjakëshme që ka pamë historija njerzore dhe që asht fillue nga imperializmi i ringjallun gjerman fashist, për të skllavëruem njerzimin dhe për të kthyem në botë zinxhiret mesjetare, errësinën dhe reakcionin. Kjo luftë, tmerret frikësimet dhe egërsitë e të cilës nuk i mban mend njerzimi, ka shkretnuem dhe ka shkatërruem shumë vende, ka skllavëruem shumë popuj të vegjël, ka rrenue dhe djegë qytete e fshate, ka zhduk miliona e miliona jetash njerzore, ka veshun në të zi miliona shtëpijash, tue përmbledhë në rrethin e saj të përgjakëshëm të gjitha shtetet e botës dhe të gjitha kontinentet. Kuçedra e përgjakëshme fashiste mbasi ka përpimë dhe skllavëruem gati të gjithë Europën, asht kthyem në tërbimin e vet kundër Bashkimit Sovjetik vendit paqëdashës të begatëshëm dhe të lumtun, atdheut të punëtorëvet e fshatarëvet, atdheut të socializmit, ku turmat punëtore të qytetit e të fshatit mbi gërmadhat e shoqnisë së vjetër e të kalbun, nën drejtimin e udhëheqësvet gjenialë Lenin Stalin, kanë ndërtuem ndërtesën madhështore të kulturës dhe të përparimit. Për njëzetekatër vjet pune dhe sakrificash përmbinjerzore tue arrijtë rezultate gjigonteske popujt e bashkimit të madh e vllaznuer të U.R.S.S.-it kanë ndërtuem socializmin, një ndërtesë të re, një vend të ri dhe të begatëshëm, kanë krijuem kushte deri tani të pashikueme në ritmin e zhvillimit shkencuer dhe të përparimit njerzuer, kanë krijuem pasuni të madhe kulturale të njerzimit mbarë.

Në planet e tyne të errëta, bishat e egra të fashizmit hitlerjan kanë kujtuem që me sulmin e papritun do t'i gjeshin të pabashkuem dhe të papërgatitun popujt e Bashkimit Sovjetik, që kollaj do të zhdukshin fitimet e revolucionit të madh socialist sovjetik e do të këthejshin aristokracinë, kontet dhe zhenerallat e Carit në formën e re, nën tiparet e luftë-ndezësit Hitler. Të mësuem nga fitoret e lehta e të shpejta në Europë, të dëshiruem për plaçkitje, me egërsi janë munduem me arrijtë pasunitë e Bashkimit Sovjetik, Moskën e Leningradin, tue mos kursyem njerzit dhe materjalin luftarak. Hitler-i ka mejtuem që për një kohë të shkurtë me egërsinë dhe sulmin e papritun do t'a thyente Ushtrinë e Kuqe dhe do t'a shkatërronte fuqinë e Bashkimit Sovjetik. Por në planet e tij, asht mashtruem tmerrësisht. Në vend të gjitha këtyne që priste, ai ka ndeshë në qëndresën e fortë, të fuqishme dhe të pandëgjueme deri më sot, në qëndresën e Ushtrisë së Kuqe, në njisinë e popujvet të Bashkimit Sovjetik të cilët të mbledhun rreth Partisë së tyne bolshevike si një njeri, janë ngrejtë për t'i ndaluem dhe për t'i dërmuem përparimet bishës së çmendun fashiste. Deri sa hordhitë zaptuese hitlerjane shfrytzuen momentin e befasisë deri atëhere shënuen disa fitime toksore. Ato e kanë paguem shtrejtë, tue e mbjellë me varrezat e ushtarëvet të tyne ma të mirë, çdo pëllambë toke sovjetike përkohësisht të lanëme nga Ushtrija e Kuqe. Hordhitë e tërbueme hitlerjane në marrëzinë e tyne të çmendun, kanë bamë egërsi të pandëgjueshme në pjesën e zaptueme të tokës sovjetike. Ato kanë vra në masë fëmij të pafajshëm, gra dhe pleq të pafuqishëm, kanë rrëzuem monumentet kulturale tue shkatërruem çdo gja sovjetike. Mbi ata bjen përgjegjësija e randë për këto egërsi dhe kjo periudhë kohe do të vuloset pa tjetër me hakmarrjen dhe mallkimin e të gjithë popujvet të qytetnuem.

POPULL SHQIPTAR, PUNËTORË, FSHATARË, QYTETARË.

Kanë kaluem tre muej që se ka fillue Ofensiva e Madhe Sovjetike, që kur se hordhitë zaptuese hitlerjane po marrin grusht mbas grushti, tue pësuem humbje të randa që po i jep Ushtrija e Kuqe ngadhnjimtare në të gjithë frontet. Ajo vazhdimisht dhe sistematikisht po e godet tue e dhetuem dhe tue e demoralizuem Ushtrinë gjermane dhe tue përgatit vdekjen e sigurtë të fashizmit. Për të ringjallë moralin e Ushtrisë së vet Hitler-i ka marrë në durët e tij të përgjakëme komandën, por ju e keni pa në realitet se ç'dobi i ka sjellë. Ushtrija e Kuqe ka çliruem nji pjesë të madhe toke sovjetike, ka marrë rishtas shumë fshate e qytete, ka shpartalluem edhe zanë rob shumë Armata të Hitler-it. Me fuqi ma të fortë, me hov ma të madh dhe siguri në fitore Ushtrija e Kuqe asht vërsulë për t'a përzanë zaptuesin prej tokës së vet dhe për t'a zhdukë nga

Traktet e Partisë popullarizonin fitoret e shkëlqyera të Ushtërisë Sovjetike dhe forconin për herë e më shumë dashurinë e popullit shqiptar për Bashkimin Sovjetik dhe Stalinin e math.

Прокламация партии знакомила народ со славными победами Советской Армии, она с каждым днём укрепляла в нём любовь к Советскому Союзу и великому Сталину.

Leaflet of the Party informed the people of the glorious victories of the Soviet Army and increased and strengthened every day the love of the Albanian people towards the Soviet Union and the great Stalin.

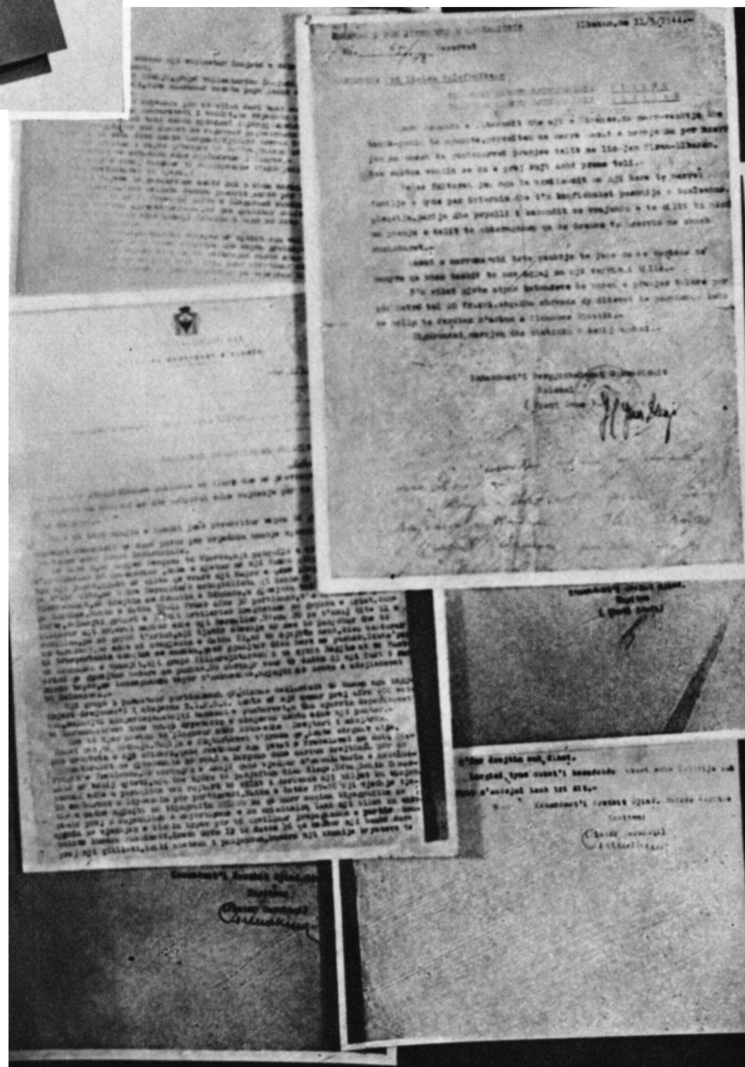
Me një herë pas themelimit të saj, partia organizoi literaturën revolucionare klandestine.
Партия организовала подпольное издание революционной литературы.
Immediately after its foundation, the Party organized the illegal publication of revolutionary literature.

Armiku kërkonte ta arrestonte me çdo kusht shokun Enver Hoxha, i cili me letra njoftimi fallco shkonte në të katër anët e Shqipërisë për të shpurë fjalën e partisë, për të organizuar popullin në luftë për liri. Por populli e ruante udhëheqësin e tij të dashur me kujdesin më të math.

Враги старались любой ценой арестовать тов. Энвера Ходжа, который с фальшивыми личными документами изъездил все уголки Албании, распространял учение партии и организовывал народ на борьбу за свободу. Но народ бдительно оберегал своего любимого вождя.

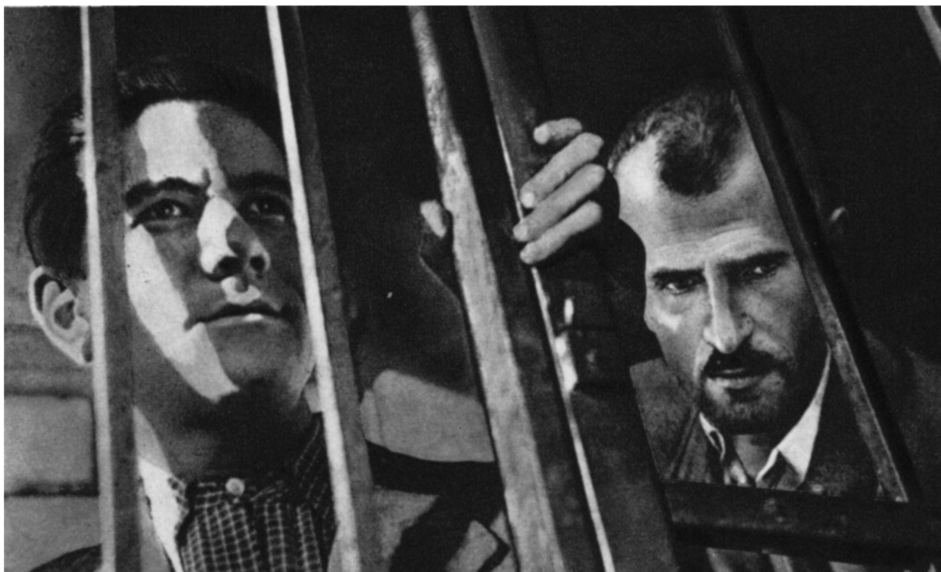
The enemy tried to arrest Comrade Enver Hoxha at any price, who was travelling to every corner of Albania on false papers, in order to spread the teachings of the Party and in order to organize the people for the fight for freedom. But the people guarded their beloved leader with the greatest care.

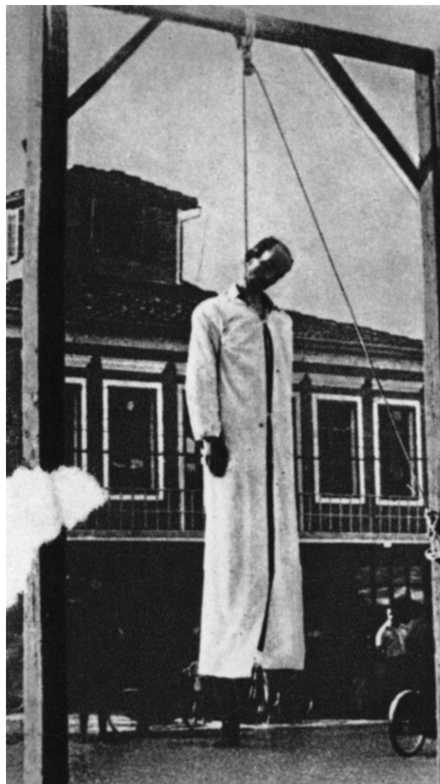
Okupatori dhe tradhëtorët e vëndit përsekutonin dhe luftonin egërsisht komunistët dhe gjithë patriotët që luftonin kundër fashizmit.

Оккупанты и изменники преследовали коммунистов и патриотов и жестоко расправлялись с теми, кто боролся против фашизма.

The invaders and traitors to their country persecuted and fought fiercely the Communists and all patriots who were struggling against fascism.

Okupatori fashist mundohej më kot të asgjësonte aktivitetin revolucionar të komunistëve dhe të gjithë popullit me anën e burgimeve, varrjeve dhe terrorit.

Напрасно фашистские оккупанты пытались подавить революционную работу коммунистов и всего народа, заключая их в застенки, убивая и всячески терроризируя.

The fascist invaders tried in vain to nullify the revolutionary activity of the Communists and of all the people through imprisonment, murder and terror.

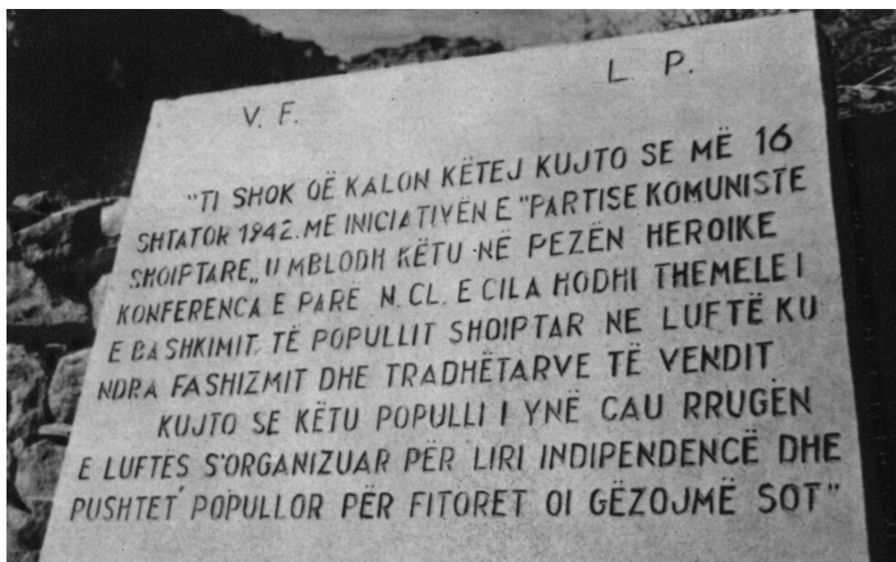

Enver Hoxha, organizator dhe udhëheqës i luftës Nacional-Çlirimtare.
Энвер Ходжа, организатор и вождь национально-освободительной борьбы.
Enver Hoxha, organizer and leader of the war of National Liberation.

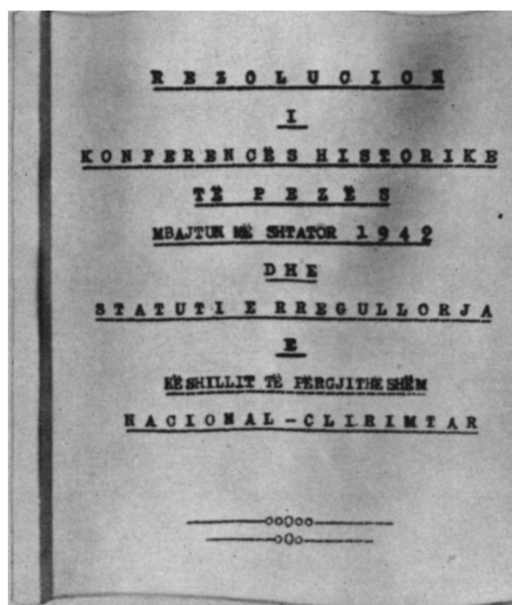
Kushtrimi i partisë për luftë mbushi malet me partizanë.
По призыву партии заполняли партизаны горы.
The alarm sounded by the Party filled the mountains with partisans.

Partia Komuniste Shqiptare, themeloi Frontin Nacional-Çlirimtar i cili bashkoi popullin shqiptar në luftë kundër okupatorëve fashistë dhe tradhëtorëve të vëndit.
Në foto: pllaka përkujtimore e Konferencës së Pezës ku u themelua Fronti Nacional-Çlirimtar. (1942)

Коммунистическая партия Албании создала национально-освободительный фронт, который объединил албанский народ в борьбе против фашистских захватчиков и изменников родины. На снимке: мемориальная доска конференции в Пезе, где в 1942 году был основан Национально-освободительный фронт.

The Albanian Communist Party founded the National Liberation Front, which united the Albanian people in the fight against the fascist occupying forces and the traitors to their country. The photograph shows the memorial tablet of the Conference of Peza, where the National Liberation Front was founded. (1942)

REZOLUCION
I
KONFERENCËS HISTORIKE
TË PEZËS
MBAJTUR NË SHTATOR 1942
DHE
STATUTI E RREGULLORJA
E
KËSHILLIT TË PËRGJITHSHËM
NACIONAL-CLIRIMTAR

Rezolucioni i Konferencës së Pezës.

Книга, в которой напечатана резолюция конференции в Пезе.

Resolutions Book of the Conference of Peza.

Partia Komuniste Shqiptare është krijonjësja e Ushtërisë Nacional-Çlirimtare Shqiptare e cila shkroi faqet më të lavdishme të historisë së popullit shqiptar.
Pas Konferencës së Pezës, Lëvizja Nacional-Çlirimtare u zgjerua akoma më shumë dhe lufta kundër armikut u bë më e ashpër.

Коммунистическая партия Албании является создателем Албанской национально-освободительной армии, которая вписала самые славные страницы в историю албанского народа. После конференции в Пезе национально-освободительное движение ещё более расширилось и борьба стала ещё упорнее.

The Albanian Communist Party is the creator of the Albanian National Liberation Army, which wrote the most glorious pages in the history of the Albanian people. After the Conference of Peza, the National Liberation movement became more extensive and the struggle against the enemy became more fierce.

Shoku Enver Hoxha duke dhënë raportin në Kongresin e Përmetit ku u formua Komiteti Antifashist me atributet e një qeverie provizore. (Maj 1944.)

Тов. Энвер Ходжа произносит отчётный доклад на Перметском съезде, на котором был учреждён Антифашистский комитет, исполнявший обязанности временного правительства (май 1944 г).

Comrade Enver Hoxha giving the report to the Përmeti Congress, where the Anti-Fascist Committee was set up with the qualities of a provisional government. (May, 1944.)

Nga salla e kongresit. Вид зала съезда. View of the Congress Hall.

Lufta e Ushtërisë Sovjetike i dha hov Luftës National-Çlirimtare të popullit shqiptar. Misioni sovjetik pritet me dashuri dhe nderime të mbëdha në malet e Shqipërisë.

Борьба Советской Армии укрепила силы национально-освободительной войны албанского народа. Советскую миссию приветствовали с большой любовью и славой в албанских горах.

The struggle of the Soviet Army gave new strength to the National Liberation War of the Albanian people. The Soviet mission was welcomed with great love and honour in the mountains of Albania.

Të rinjtë e të rejat e Shqipërisë sipas shëmbullit të Komsomolit heroik dhe nën udhëheqien e Partisë Komuniste Shqiptare luftuan me heroizëm për çlirimin e atdheut.

Следуя примеру героического Комсомола, албанская молодёжь, под руководством Коммунистической партии Албании, героически сражалась за освобождение своей родины.

Following the example of the heroic Comsomol, the Albanian youth, under the leadership of the Albanian Communist Party, fought heroically for the liberation of their motherland.

Shoku Nako Spiru duke drejtuar Kongresin e Parë të Rinisë Komuniste Shqiptare më 8 gusht 1944.

Товарищ Нако Спиру, председательствующий на первом Конгрессе албанской коммунистической молодёжи, состоявшемся 8 августа 1944 года.

Comrade Nako Spiru presiding over the first congress of the Albanian Communist youth, August 8, 1944.

Nën udhëheqien e Partisë Komuniste, gratë e Shqipërisë luftuan me trimëri për çlirimin e tyre nga shtypja dhe errësira shekullore.
Në Nëntor 1944 u mbajt Kongresi i I-rë i Gruas Antifashiste Shqiptare. Në foto: Flet shoqja Nexhmije Hoxha, sot Presidente e Bashkimit të Grave të Shqipërisë.

Под водительством Коммунистической партии Албании албанские женщины тоже героически боролись за освобождение от векового гнёта и тьмы. В ноябре 1944 года состоялся I конгресс албанских женщин-антифашисток. На снимке: т. Неджмие Ходжа, нынешняя председательница Союза албанских женщин.

Under the leadership of the Albanian Communist Party, the Albanian women fought bravely for their emancipation from centuries of oppression and obscurity. The first Congress of Albanian Anti-Fascist Women was held in November, 1944. The photograph shows Comrade Nexhmije Hoxha, now chairman of- the Union of Albanian Women.

Nga 70.000 partizanë që morën pjesë në luftën Nacional-Çlirimtare, 6.000 ishin gra.

Среди 70 000 партизан, принявших участие в национально-освободительной борьбе, было 6000 женщин.

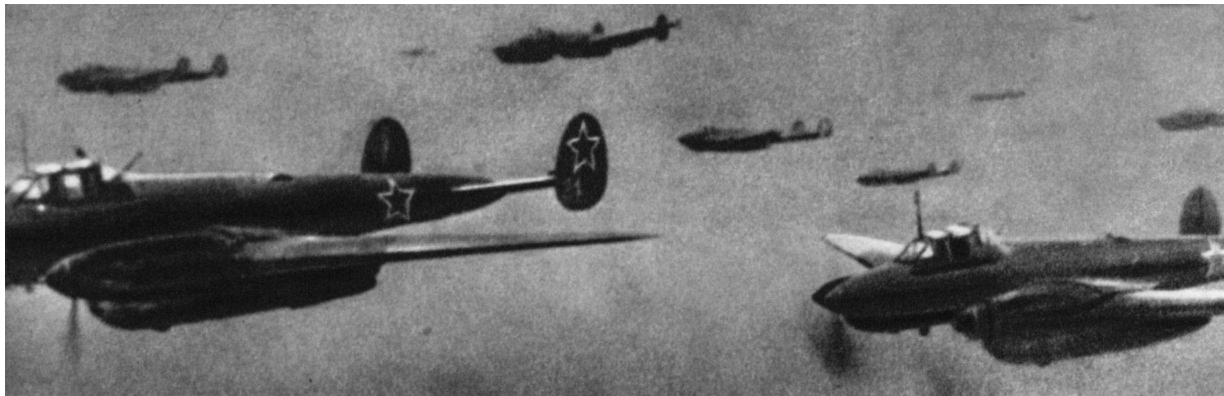
Of a total of 70,000 partisans taking part in the National Liberation War, 6,000 were women.

Shoku Enver Hoxha duke folur në mbledhjen e Beratit. Këtu Komiteti Antifashist Nacional-Çlirimtar u kthye në Qeveri Demokratike Provizore me Kryetar shokun Enver Hoxha. (1944)

Тов. Энвер Ходжа выступает на митинге в Берате. Здесь Антифашистский национально-освободительный комитет преобразовался во Временное демократическое правительство с Председателем Энвером Ходжа во главе (1944 г.).

Comrade Enver Hoxha speaking at the Berat meeting. At this meeting the Anti-Fascist National Liberation Committee became the Provisional Democratic Government with Comrade Enver Hoxha as chairman. (1944)

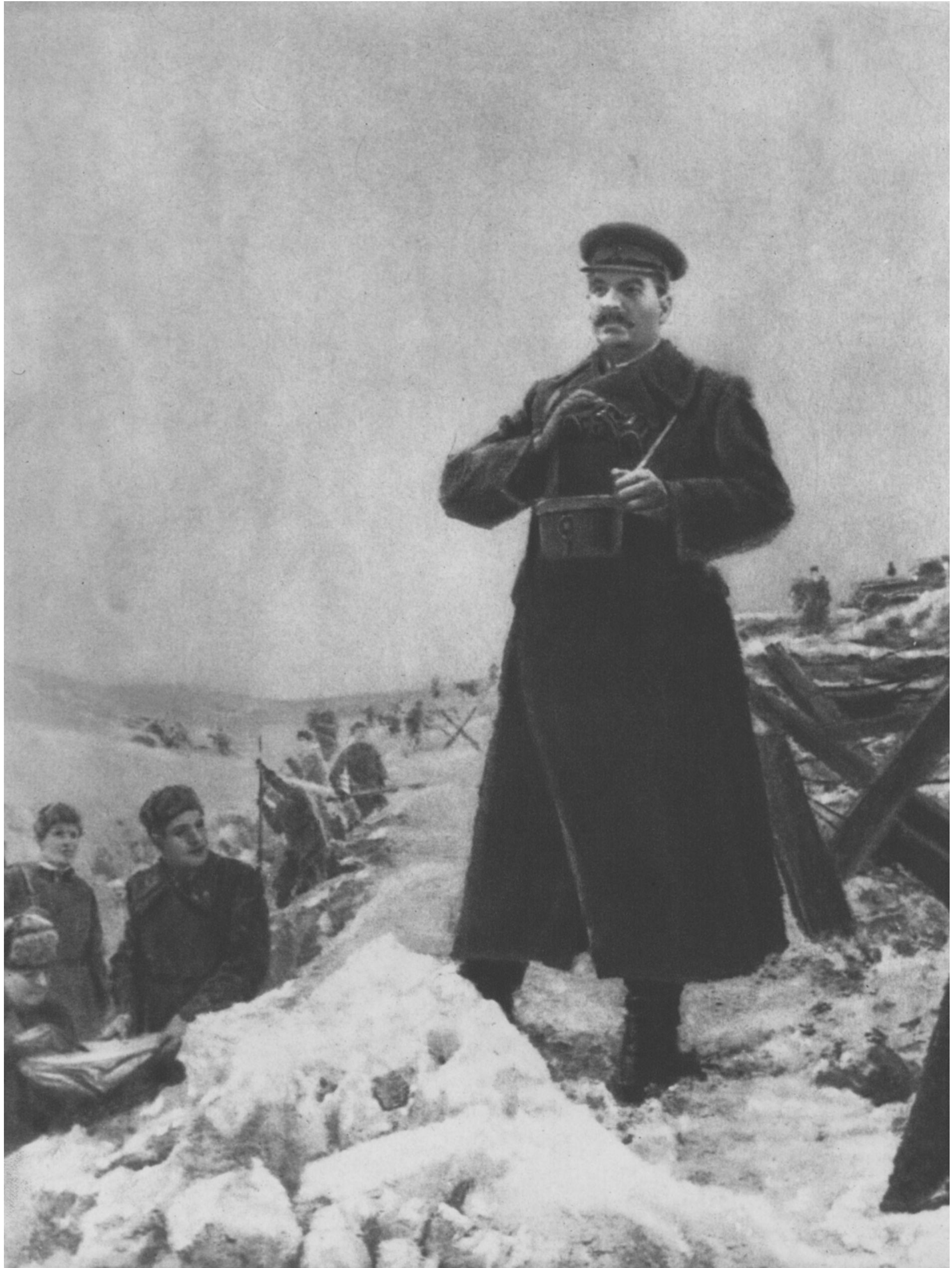

Lufta herpike e Ushtërisë famëmadhe Sovjetike nën udhëheqien e strategut më të math të botes gjeneralisimit Stalin, ngriti në luftë popullin shqiptar dhe i solli atij lirinë dhe independencën kombëtare.

Героическая борьба славной Советской Армии, возглавляемой величайшим стратегом мира генералиссимусом Сталиным, вдохновила народ Албании на борьбу, которая принесла ему свободу и национальную независимость.

The heroic struggle of the renowned Soviet Army, led by the greatest strategist in the world, Generalissimus Stalin, aroused the Albanian people to the struggle and brought them freedom and national independence.

Beteja për çlirimin e Tiranës ishte kurorëzimi i luftës Nacional-Çlirimtare.

Бой за освобождение Тираны был апогеем национально-освободительной войны

The Struggle for the Liberation of Tirana Crowned the National Liberation War.

Pas 19 ditëve lufte të ashpër, kryeqyteti i Shqipërisë, Tirana, u çlirua nga Ushtëria Nacional-Çlirimtare më 17 Nëntor 1944.

17 ноября 1944 г. — после 19 дней жестокой борьбы — национально-освободительная армия освободила столицу Тирану.

On November 17, 1944, after 19 days of harsh struggle, the National Liberation Army liberated the capital of Albania — Tirana.

Më 28 Nëntor një ditë përpara çlirimit të plotë të Shqipërisë, Qeveria Demokratike Provizore me në krye shokun Enver Hoxha, hyri triumfalisht në Tiranë.

28 ноября, накануне полного освобождения Албании, Временное демократическое правительство, во главе с товарищем Энвером Ходжа, триумфально вступило в Тирану.

November 28, a day before the Liberation of Albania as a whole, the Provisional Democratic Government, headed by Comrade Enver Hoxha, made a triumphal entry into Tirana.

Pas çlirimit të Shqipërisë, me urdhër të Komandantit të Përgjithshëm, shokut Enver Hoxha, brigadat e Ushtërisë Nacional-Çlirimtare e ndoqën armikun nazist në tokat e Jugosllavisë dhe me gjakun e qindra dëshmorëve ndihmuan në çlirimin e popujve jugosllavë.

После освобождения Албании, по приказу верховного главнокомандующего товарища Энвера Ходжа, части национально-освободительной армии боролись с нацистскими захватчиками на территории Югославии. Таким образом, ценой крови сотен албанских героев было достигнуто освобождения югославского народа.

After the Liberation of Albania, on the orders of the Supreme Commander, Comrade Enver Hoxha, brigades of the National Liberation Army fought the Nazi enemy even in Yugoslav territory and with the blood of hundreds of fallen fighters aided in the liberation of the Yugoslav people.

Lufta Nacional-Çlirimtare e popullit shqiptar i shkaktoi armikut 26.594 të vrarë, 21.245 të plagosur, 20.800 robër, 2.100 autqmobila, autoblinda e tankse, 4.000 topa, mortaja, mitroloza, e tjera.

В результате героического сопротивления албанского народа враг понёс большие потери: 26 594 человека врага было убито, 21 245 ранено, 20 800 взято в плен; было захвачено 2100 бронемашин и танков, 4000 орудий, миномётов и пулемётов.

The National Liberation War of the Albanian people inflicted on the enemy the loss of 26,594 dead, 21,245 wounded and 20,800 taken prisoner; 2100 cars, armored cars and tanks and 4000 cannon, mortar and machine guns were seized and destroyed.

Një aeroplan gjerman i rrëzuar nga partizanët e Pezës në Qershor 1944.

Германский самолёт, сбитый партизанами из Пезы в июне 1944 года.

German airplane shot down by the partisans of Peza, June 1944.

MBRETNIA SHQIPTARE
MINISTRIA E DREJTËSISË

Nr. 84. res.

Tiranë 22. [illegible] 1941 - XX

LANDA.

P. T.

Kryeministries

Tiranë

Kemi nderin t'Ju përcjellim për dekretim një skem dekreti për autorizim ekzekutimi denimit me vdekje qe i përket Qamil Nebiut nga katundi Qesarak të Korçës së bashku me relacjonin.

Me nderime

MINISTRI

UDHJE.

Kuislingët dhe organizatat tradhëtore Balli Kombëtar dhe Legaliteti bashkëpunuan ngushtë me okupatorët nazi-fashistë.

Квислинги и члены предательских организаций — Баллы Комбетар и Легалитета — были в тесном сотрудничестве с нацистскими и фашистскими захватчиками.

Quislings and members of the traitor organizations Balli Kombetar and Legaliteti, worked closely together with nazi and fascist occupying forces.

Masakrat e kuislingëve dhe të organizatave tradhëtore Balli Kombëtar e Legaliteti.

Чудовищные преступления, совершённые квислингами и предательскими организациями Баллы Комбетар и Легалитета.

Massacres committed by the Quisling and traitor organizations Balli Kombetar and Legaliteti.

Kështu e la armiku kombinatin e naftës në Kuçovë (tani qyteti Stalin).
В таком виде оставил враг нефтекомбинат в Кучове (ныне город Сталин).
This is the condition in which the enemy left the Oil Combine in Kuchova (today Stalin City).

Masakra të fashistëve italianë.
Преступления итальянских фашистов.
Massacres committed by Italian fascists.

Masakra të nazistëve gjermanë.
Преступления германских нацистов.
Massacres committed by German nazis.

28.800

Njerës të vrarë. Убитые жители Murdered citizens.

62.475

Shtëpi të djegura.
Сожжённые и разрушенные жилые дома.
Burned houses.

Okupatorët fashistë dhe tradhëtorët e vëndit i shkaktuan popullit shqiptar 28.000 të vrarë, 12.600 të plagosur, rrëmbyen, prishën e dogjën 26 % të bagëtive, 81 % të shpëndëve, 16 % të gjedhëve, 55 % të kuajve, 37 % të ishtëpive, 87 % të automjeteve, 43 % të mjeteve të lundrimit, etj.

Фашистские захватчики и изменники народа причинили албанскому народу большие потери: 28 000 убитых, 12 600 раненых; уничтожили 26% скота, 81% птицы, 16% породистого скота, 55% лошадей; сожгли 37% жилых домов, 87% сухопутных средств транспорта, 43% водных средств транспорта и т. д.

The fascist occupying forces and the traitors to their nation caused significant losses to the Albanian People: 28,000 dead, 12,600 wounded; they plundered, destroyed and burned 26 % of the herds, 81 % of the poultry, 16 % of the breed cattle, 55 % of the horses, 37 % of the residences, 87 % of the internal transportation, 43 % of the water transportation, etc.

Anëtarë të Komitetit Qëndror të Partisë Komuniste Shqiptare (dëshmorë).

Qemal Stafa, anëtar i K. Q. të Partisë dhe Sekretar i Parë i Komitetit Qëndror të Rinisë Komuniste, vrarë trimërisht në përpjekje me armikun fashist në Tiranë më 5 Maj 1942. Kuvëndi Popullor i ka dhënë dekoratën e Heroit të Popullit.

Кемаль Стафа, член ЦК КПА, первый секретарь ЦК Албанской коммунистической молодёжи, героически павший во время столкновения с фашистами в Тиране 5 мая 1942 года. Народное Собрание Албанской народной республики присвоило ему звание Народного героя.

Qemal Stafa, member of the Central Committee of the Albanian Communist Party, first secretary of the Central Committee of the Albanian Communist Youth, who met a heroic death in battle with the fascist enemy in Tirana, May 5, 1942. The People's Assembly of the Albanian People's Republic accorded him the decoration of People's Hero.

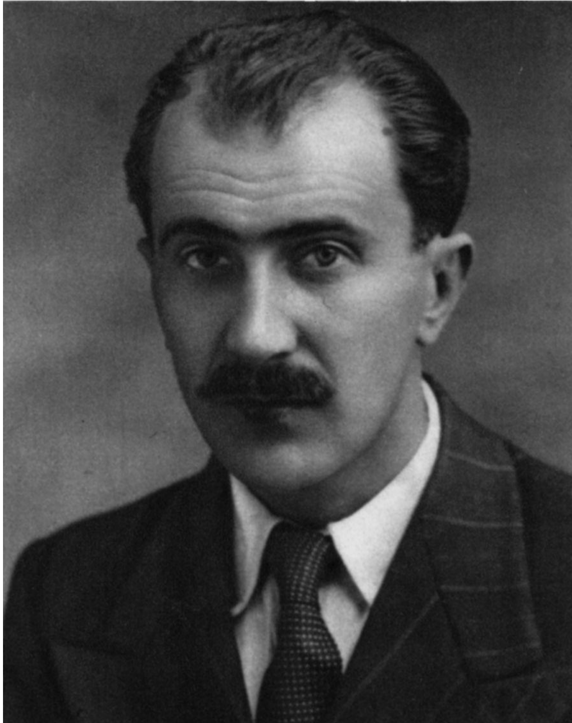
Nako Spiru, Anëtar i Byrosë Politike të K. Q. të Partisë Komuniste Shqiptare, i cili më 1947 ra viktimë e intrigave të poshtëra të klikës fashiste të Titos dhe bashkëpunëtorëve të saj në Shqipëri.

Нако Спиру, член Политбюро ЦК Албанской Коммунистической партии, пал жертвой преступных интриг титовской фашистской клики и ее помощников в Албании.

Nako Spiru, member of the Politburo of the Central Committee of the Albanian Communist Party, was a victim in 1947 of the shameful intrigues of the Tito fascist clique and its collaborators in Albania.

Павшие члены Центрального Комитета Коммунистической Партии Албании.

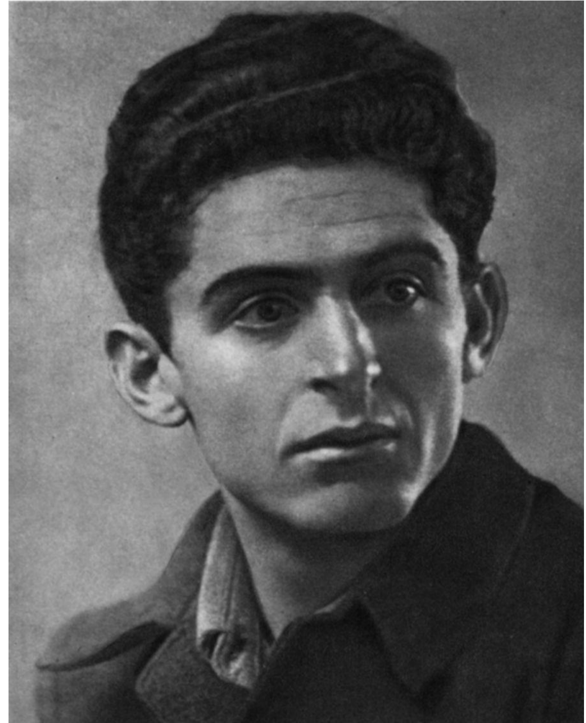
Fallen members of the Central Committee of the Albanian Communist Party.

Vasil Shanto, kandidat i K. Q. të Partisë, vrarë në luftë kundra okupatorit fashist më 1 Shkurt 1944. Kuvëndi Popullor i ka dhënë dekoratën e Heroit të Popullit.

Василь Шанто, кандидат в члены ЦК КПА, павший в борьбе с фашистскими захватчиками в феврале 1944 года. Народное Собрание Албанской народной республики присвоило ему звание Народного героя.

Vasil Shanto, candidate for the Central Committee of the Albanian Communist Party, who fell in battle against the fascist occupying forces in February 1944. The People's Assembly of the Albanian People's Republic accorded him the title of People's Hero.

Alqi Kondi, Anëtar i K. Q. të Partisë dhe Sekretar i Parë i Rinisë Komuniste Shqiptare, vdekur më 1945.

Альки Конди, член ЦК КПА и первый секретарь Коммунистической албанской молодёжи, умер в 1945 году.

Alqi Kondi, member of the Central Committee of the Albanian Communist Party and first secretary of the Albanian Communist Youth, who died in 1945.

"Më 29 Nëntor 1944 flamuri i lirisë, flamuri i punëtorëve, i fshatarëve dhe i gjithë patriotëve të vëndit tonë, i mbajtur lart nga dora e çelniktë e Partisë Komuniste Shqiptare, e cila nëpërmjet kaqë luftrash të përgjakëshme e çoi popullin e saj në fitoren e tij të madhe dhe të plotë, valoi për herë të parë në të gjithë Shqipërinë e çliruar për gjithëmonë nga okupatorët, nga zgjedha e bejlerëve dhe e borgjezisë." *Enver*

«29 ноября 1944 года впервые над нашей страной, навсегда освобожденной от оккупантов и от ярма бейлеров (помещиков) и буржуазии, развевалось знамя свободы, знамя рабочих, крестьян и всех подлинных патриотов албанской земли, знамя, водружённое стальной рукой Коммунистической партии Албании, которая через кровавые бои привела народ Албании к его славной победе».

Энвер Ходжа

On November 20, 1944, the banner of freedom, the banner of workers, peasants and all patriots in our country, held on high by the steeled hand of the Albanian Communist Party which led the Albanian people through sanguinary battles to its great and complete victory, waved throughout Albania for the first time when it was liberated forever from the occupying forces and from the yoke of the bejlers (estate-owners) and the bourgeoisie. *Enver Hoxha*

NDËRTIMI I SHQIPËRISË SË RE

СТРОИТЕЛЬСТВО НОВОЙ АЛБАНИИ

CONSTRUCTION OF THE NEW ALBANIA

Më 2 Dhjetor 1945 populli shqiptar zgjodhi Asamblenë Kushtetonjëse duke sanksionuar kështu fitoret e luftës Nacional-Çlirimtare.

2 декабря 1945 года албанский народ избрал Законодательное Собрание, чем утвердил победы, достигнутые в национально-освободительной борьбе.

On December 2, 1945, the Albanian people elected a Constituent Assembly and thus affirmed the victories achieved in the National Liberation War.

KUSHTETUTA

E REPUBLIKES POPULLORE

TE SHQIPERISE

Fitoret e luftës Nacional-Çlirimtare u konkretizuan në kushtetutën e Republikës Popullore të Shqipërisë.

Результаты победы национально-освободительной борьбы были сформулированы в конституции Народной Республики Албании.

The victories of the National Liberation War were made concrete in the Constitution of the Albanian People's Republic.

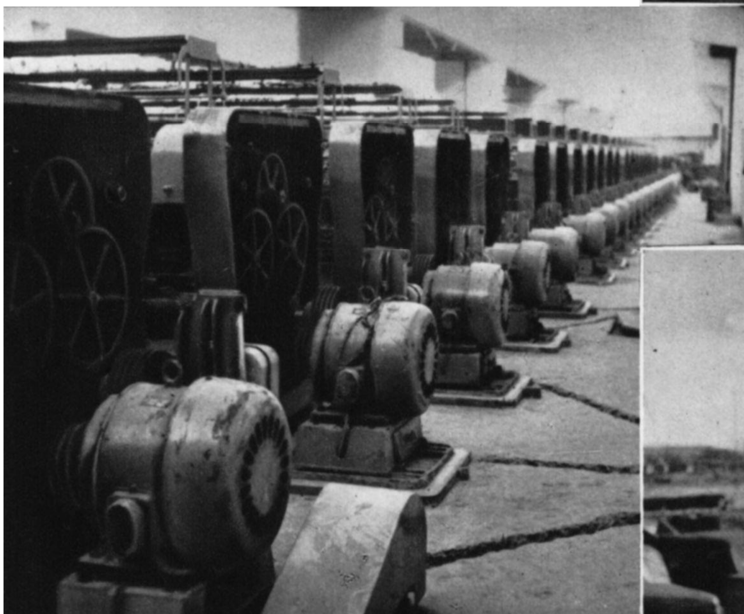
"Miqësia midis vëndit tonë dhe Bashkimit Sovjetik është një miqësi e dalur nga popujt tanë, prandaj ajo është dhe do të jetë e përjetëshme, e fortë dhe e pathyershme si vetë popujt." Enver

«Дружба между нашей страной и Советским Союзом — является дружбой, вытекающей из народов самих, а поэтому есть и будет вечной, прочной и непоколебимой, как наши народы». Энвер Ходжа

"Friendship between our country and the Soviet Union is a friendship emanating from our peoples, and therefore it is and will be eternal, staunch and unshakable as are the people themselves." Enver Hoxha

Ndihma c menjëherëshme dhe e pa kursyer e Bashkimit Sovjetik bëri të mundur ndërtimin e Shqipërisë së re.

Своевременная и бескорыстная помощь Советского Союза дала возможность построить новую Албанию.

The prompt and unstinting aid of the Soviet Union made possible the building of New Albania.

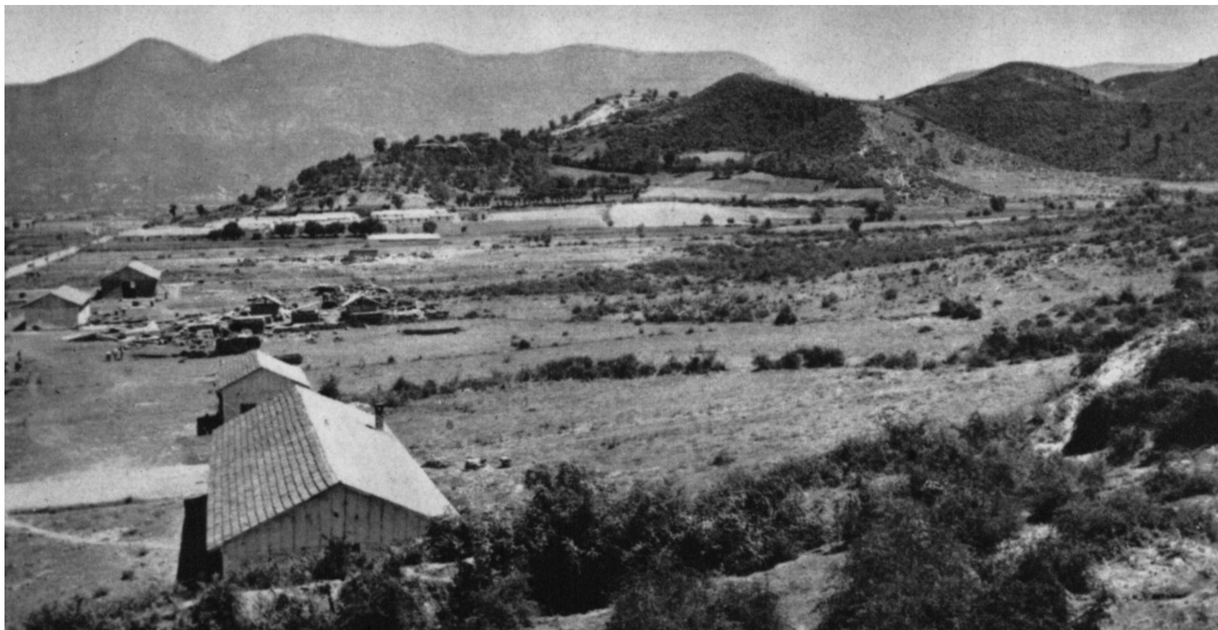

Një repart i uzinës së pjesëve të këmbimit "Enver", ndërtuar në Tiranë më 1946.
Мастерская завода по изготовлению запасных частей «Энвер», построенного в Тиране в 1946 году.
Part of the spare parts workshop — Enver — set up in Tirana in 1946.

Fabrika "Ali Kelmendi", e para fabrikë sheqeri në Shqipëri, ndërtuar më 1948.
Сахарный завод «Али Кельменди» — первый, который был построен в Албании в 1948 году.
The sugar factory — Ali Kelmendi — the first ever to be built in Albania, constructed in 1948.

Me ndihmën materiale dhe teknike të Bashkimit Sovjetik këto fusha të pa punuara. . .

Благодаря материальной и технической помощи Советского Союза эти до сих пор необработанные поля. . .

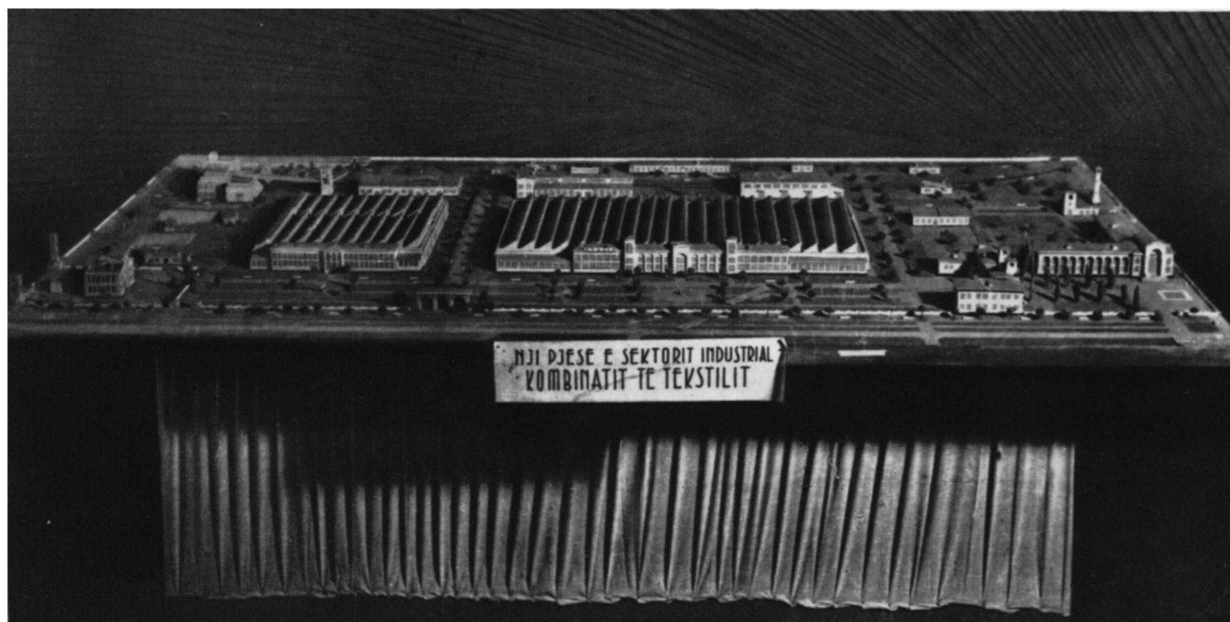
With material and technical aid of the Soviet Union, these heretofore unsowed plots of land...

... u transformuan nga puna vetmohonjëse e popullit shqiptar...

... заслугами албанских трудящихся преобразились ...

...were transformed through the heroic work of the Albanian people...

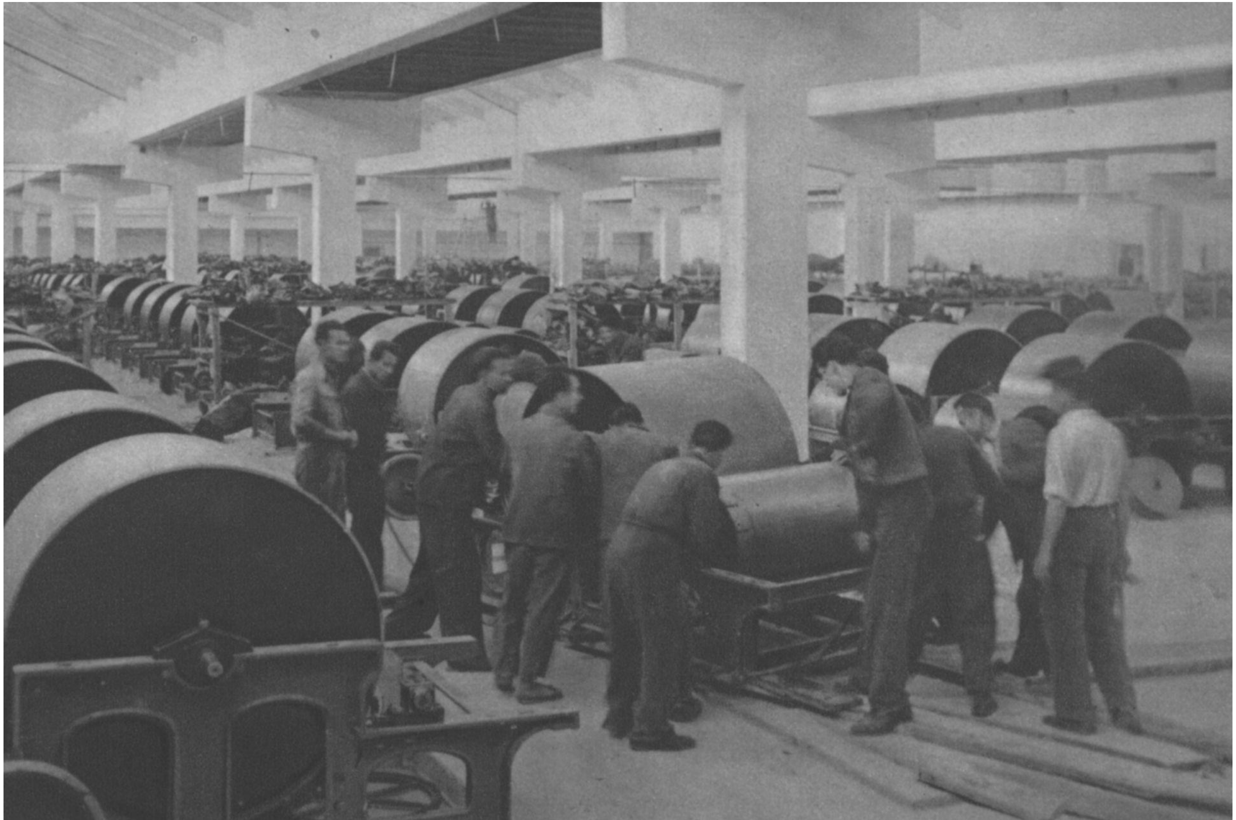
. . . në një kombinat të math tekstili me emrin "Stalin", i cili do të prodhojë 20.000.000 m. tekstile në vit.

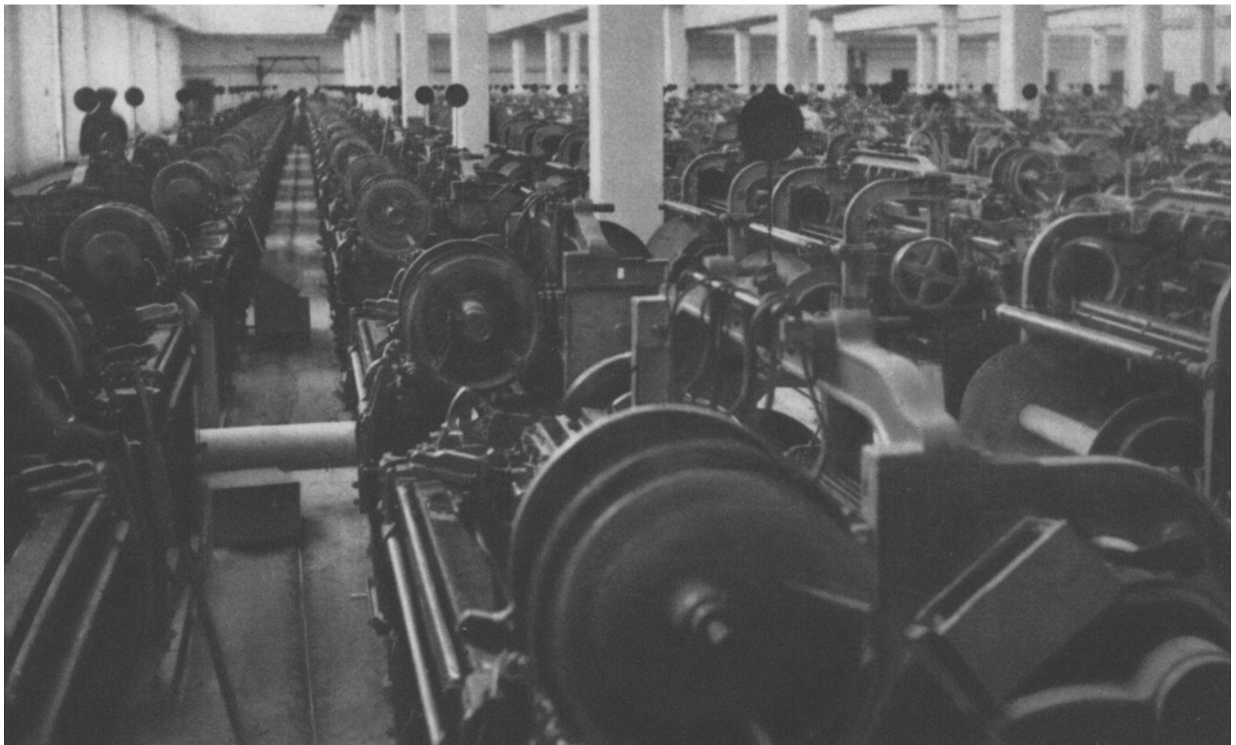
... в крупный текстильный комбинат им. Сталина, который будет ежегодно выпускать 20 000 000 метров тканей.

...into a large textile combine "Stalin" which will produce 20,000,000 metres of textiles a year.

Një pamje e shtëpive të punëtorëve. Жилые дома для трудящихся. View of residences for workers.

Kombinati i tekstilit "Stalin" dhuratë shumë e çmuar e Bashkimit Sovjetik dhe vepër madhështore e popullit shqiptar.

Текстильный комбинат им. Сталина — неоценимая поддержка Советского Союза и великая стройка албанского народа.

The textile combine "Stalin" — a much appreciated donation of the Soviet Union and a great accomplishment of the Albanian people.

Hidrocentrali "Lenin" ndërtuar me ndihmën e Bashkimit Sovjetik do të furnizojë kryeqytetin e Shqipërisë, Tiranën, me ujë dhe dritë.

Гидроэлектростанция «Ленин», построенная с помощью Советского Союза, снабжает столицу Албании Тирану электроэнергией и водой.

The hydroelectric station "Lenin" constructed with the aid of the Soviet Union furnishes electrical energy and water for the capital of Albania, Tirana.

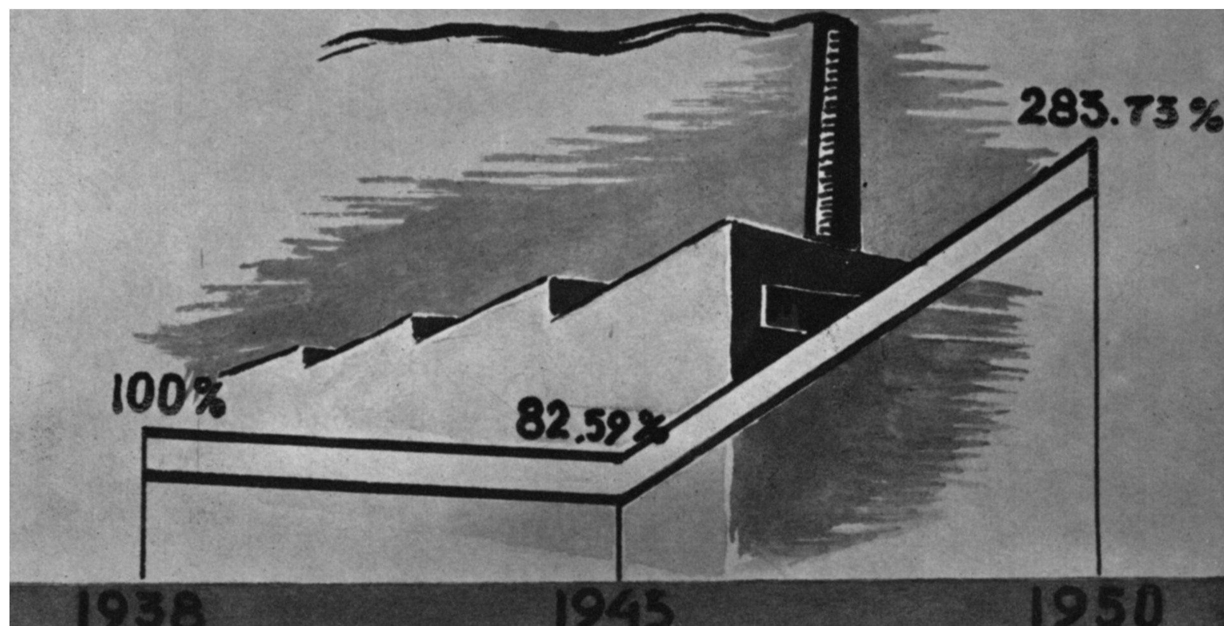
Me tharjen e liqenit të Maliqit... Осушив озеро в Малики ... By draining the Maliqi Lake...

... populli shqiptar përfitoi 4.000 Ha. tokë të re ...
албанский народ получил 4000 гектаров посевной площади,
...the Albanian people gained 4000 hectares of new land...

... e cila do të furnizojë këtë fabrikë me lëndën e parë për 10.000 ton sheqer në vit.
которая даст сахарную свеклу для комбината, производящего 10 000 т сахара в год.
...which will supply this factory with raw material for 10,000 tons of sugar yearly.

Rritja e prodhimit industrial. Рост промышленного производства. Increase in industrial production.

Shtimi i prodhimeve minerale në krahasim me paraluftën:

Рост добычи руды по сравнению с довоенной добычей:

Increase in the output in the ore mines in comparison with the pre-war level:

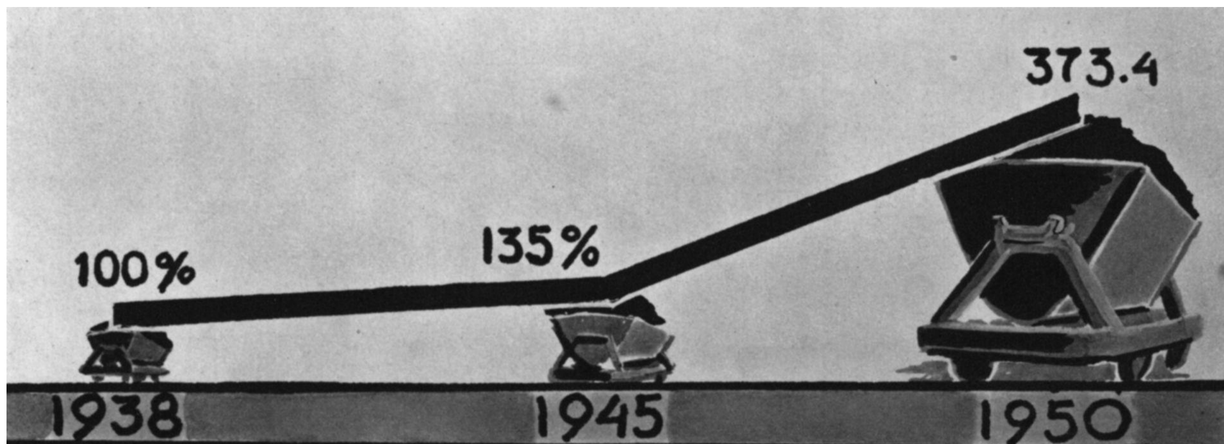

Bitum 205 %, Битум (асфальт) 205% Asphalt 205 %.

Krom 745 %, Хром 745% Chromium 745 %.

Vajguri 323 %,   Нефть 323%   Petroleum 323 %.

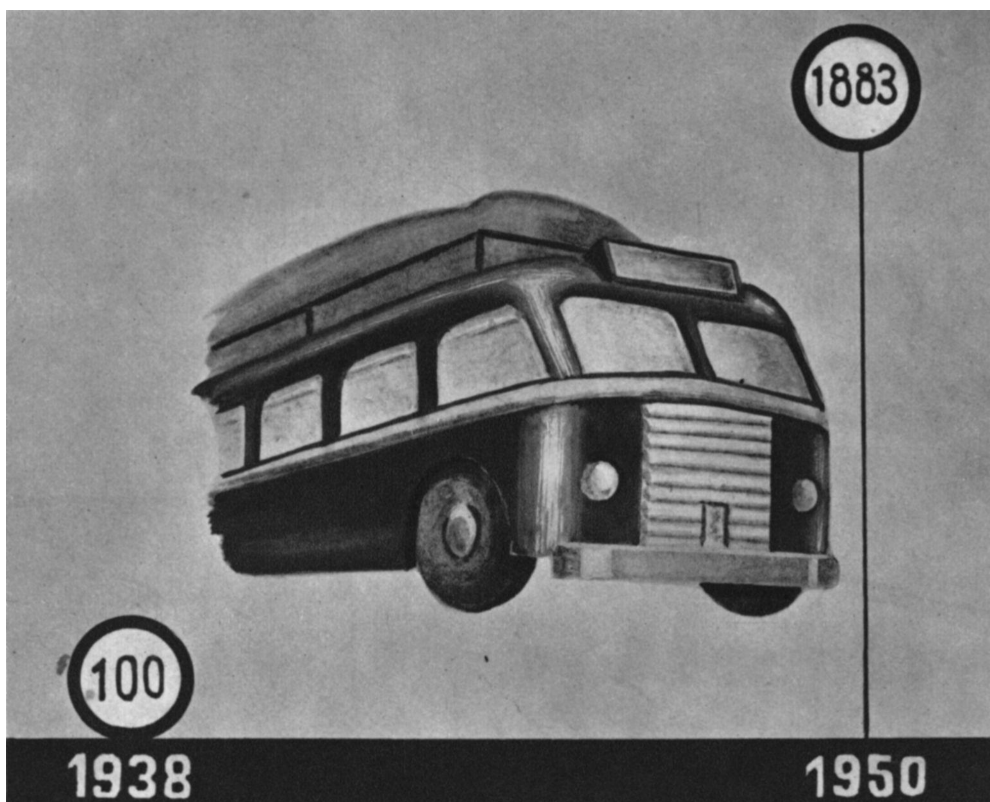
Prodhimi i përgjithshëm.   Продукция в целом.   Total Production,

Që nga çlirimi i Shqipërisë janë ndërtuar 4 hekurudha me një gjatësi prej 127 km.
После освобождения Албании были проложены 4 железнодорожные ветки общей длиной в 127 километров.
Since Liberation of Albania, 4 railways totalling 127 kilometres were built.

Shtimi i transportit të pasagjerëve. Рост пассажирского транспорта. Rise in passenger transportation.

Partia i ka dhënë një rëndësi të madhe organizimit të emulacionit socialist. Qysh nga Kongresi i II-të i Bashkimeve Profesionale më 1949, lëvizja sulmonjëse sot është 4 fish më e madhe.

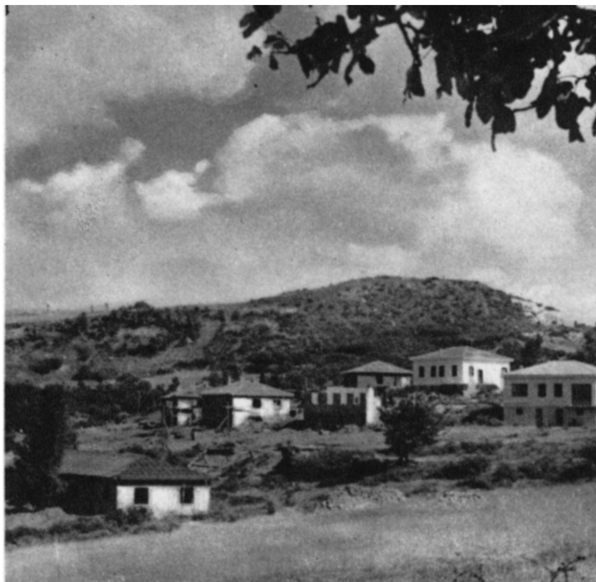
Партия уделяет большое внимание организации соцсоревнования, которое после II Конгресса профсоюзов, состоявшегося в 1949 году, возросло в четыре раза.

The Party devotes great care to organizing socialist emulation, which has increased fourfold in the period from the Second Congress of Trade Unions in 1949.

Под водительством Албанской партии Труда рабочий класс взял власть в свои руки, стал хозяином своей судьбы и строит новую, счастливую жизнь.

The working class of Albania under the leadership of the Party took power in its hands and became the master of its fate and today is building a new and better life.

Shtëpi të rea punëtorësh në fushën vajgurore të Patosit.

Новые жилые дома для рабочих нефтяных полей Патос.

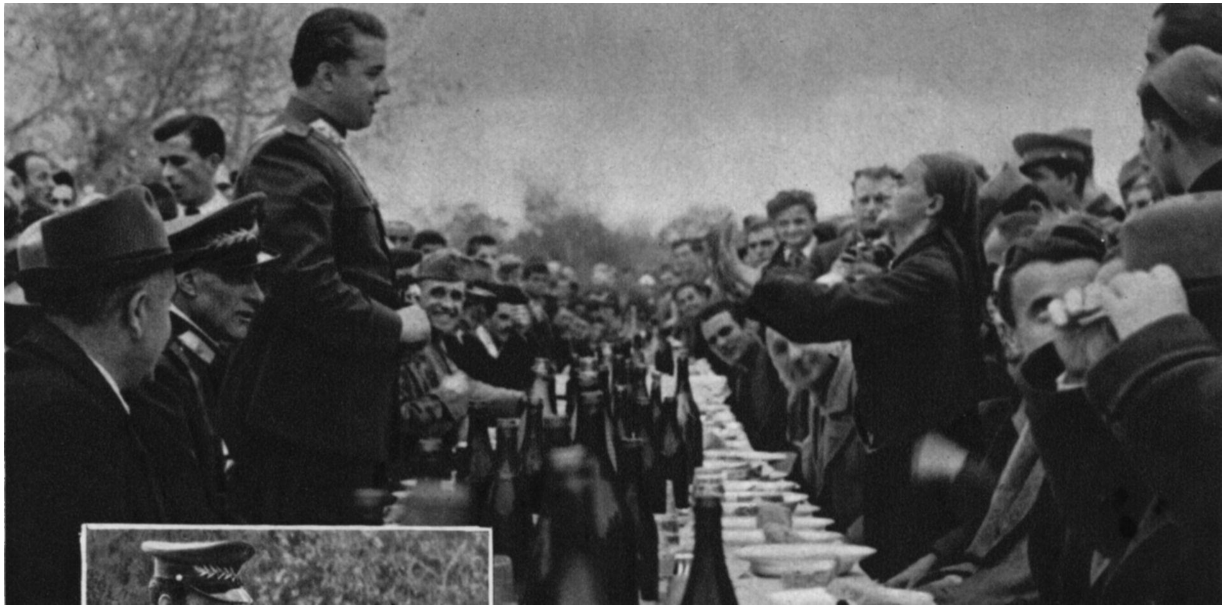
New dwellings for workers in the oilfields of Patos.

Gjatë vitit 1951, 5.000 punëtorë dhe 7.000 fëmijë kaluan pushimet në qendrat klimaterike të Bashkimeve Profesionale.

В 1951 году в профсоюзных домах отдыха проводили свой отпуск и каникулы 5000 рабочих и 7000 детей.

In 1951, 5000 workers and 7000 children spent their vacations in health resorts belonging to the trade unions.

Reforma Agrare çliroi për gjithëmonë fshatarësinë punonjëse nga zgjedha shekullore. Shoku Enver Hoxha duke u dhënë fshatarëve tapitë e tokave.

Земельная реформа навсегда освободила трудовое крестьянство от векового ярма. Тов. Энвер Ходжа вручает крестьянам декреты на пользование землёй.

The land reform freed the working peasantry forever from the centuries of oppression. Comrade Enver Hoxha hands over to the peasants their land titles.

Nga parmënda primitive e kovaçit, në traktorat e uzinave gjiganteske të Stalingradit.

От примитивного плуга, изготовленного кузнецом, к тракторам мощных сталинградских заводов.

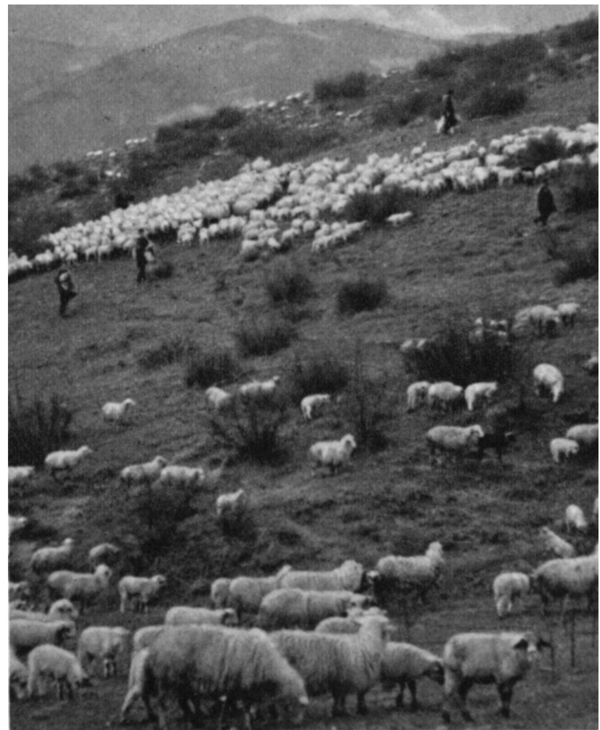
From the primitive plows made by the blacksmith to the tractors from the gigantic Stalingrad works.

Reforma Agrare u shpërndau fshatarëve 238.000 rrënjë ullinj.

В результате земельной реформы крестьяне получили 238 000 масличных деревьев.

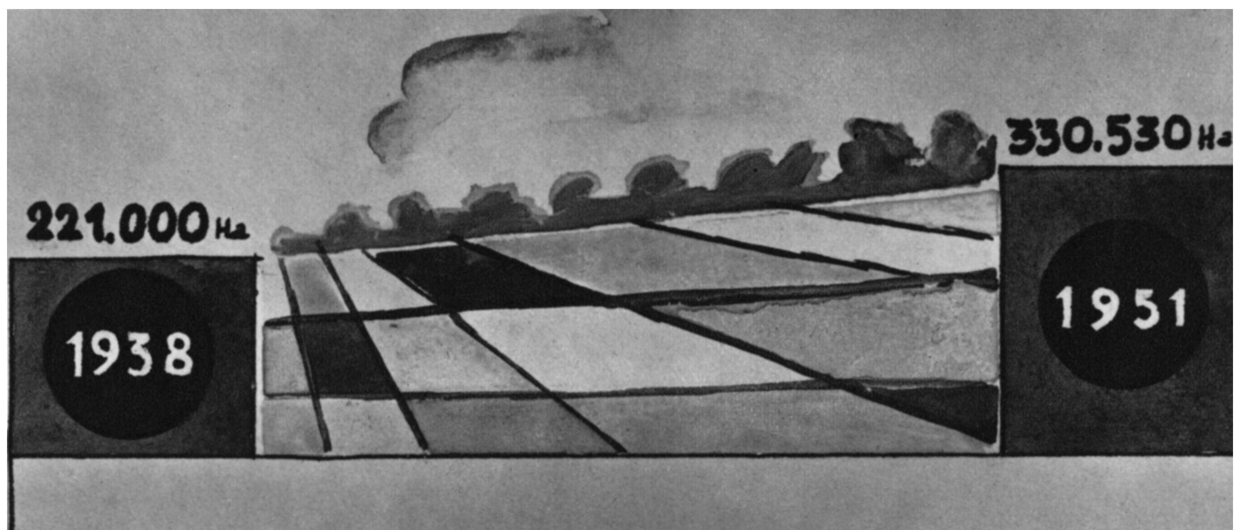
The land reform distributed 238,000 olive trees among the peasants.

Kopetë e pasanikëve të mbëdhenj, tani janë bërë pasuri e përbashkët e popullit.

Стада скота деревенских богатых помещиков перешли в коллективное пользование народа.

Herds of cattle belonging to the very rich became the shared wealth of the people.

Shtimi i sipërfaqes së mbjellë. Рост площади пахотной земли. Increase of planted surface.

Me ndihmën e Bashkimit Sovjetik u krijuan stacionet e maqinave e të traktorave.
С помощью Советского Союза были построены государственные машинно-тракторные станции.
State machine and tractor stations are formed through the aid of the Soviet Union.

Ndërsa stacioni i kërkimeve bujqësore ngritur pas çlirimit bën eksperimente të ndryshme, fshatarësia po zbaton në masë metodat sovjetike bujqësore e blektorale duke shtuar prodhimet.

В то время, как сельскохозяйственные опытные станции, основанные после освобождения, исследуют проблемы в области земледелия, крестьяне используют опыт советского земледелия и методы зоотехники, повышая тем самым сельскохозяйственное производство и урожайность.

While the Agricultural Experiment Station established after the Liberation investigates the problems of agriculture from every side, the peasants apply in mass the experiences of Soviet agriculture and animal husbandry and in this way increase production and yields.

Në krahasim me paraluftën mbjellja e bimëve industriale është shtuar më tepër se 10 fish.

По сравнению с довоенным временем, посев промышленных культур увеличился в десять раз.

The planting of industrial plants has increased tenfold in comparison with the pre-war period.

Nga shtypja, mizerja dhe çfrytëzimi i djeshëm i fshatarit...

От гнёта, нищеты и эксплуатации ...

From oppression, poverty and the previous exploitation of peasants...

... koperativat bujqësore kanë filluar të transformojnë jetën e tij.

... единые сельскохозяйственные кооперативы начали преображать жизнь деревни.

...the Agricultural Cooperatives have begun to transform the farmer's life.

Në sajë të tregëtisë shtetërore dhe koperativiste, spekullimi i tregut privat sa vjen e pakësohet.
Благодаря государственной и кооперативной торговле уменьшается изо дня в день спекуляция частной торговли.
Thanks to state and cooperative marketing, the speculation of the private trade becomes less every day.

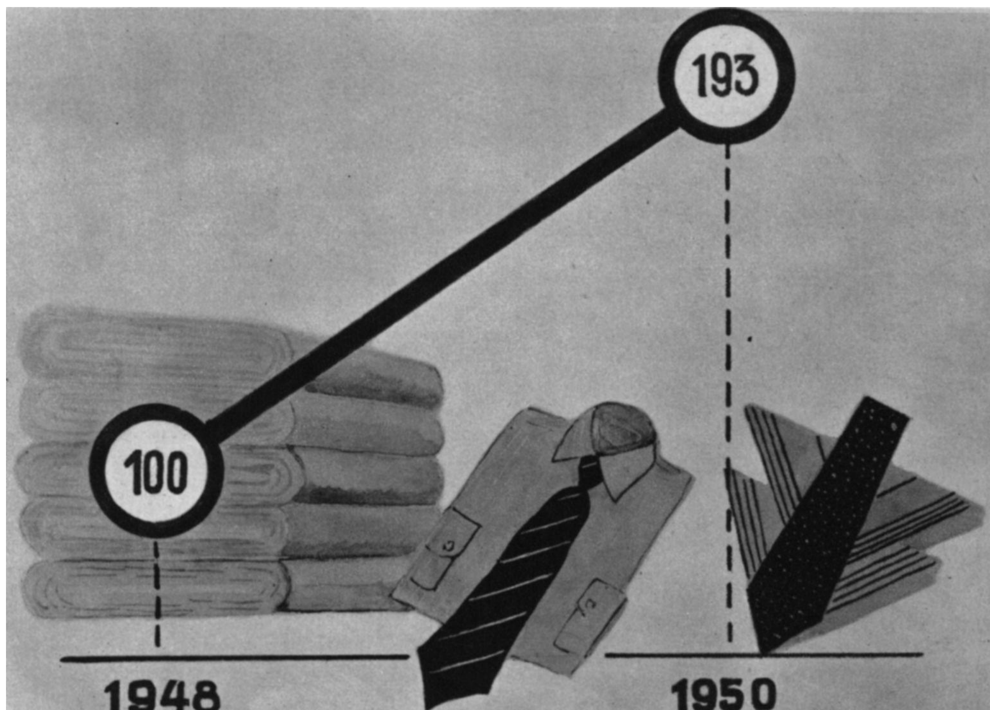

Partia dhe pushteti i kushtojnë një kujdes të math artizanatit.
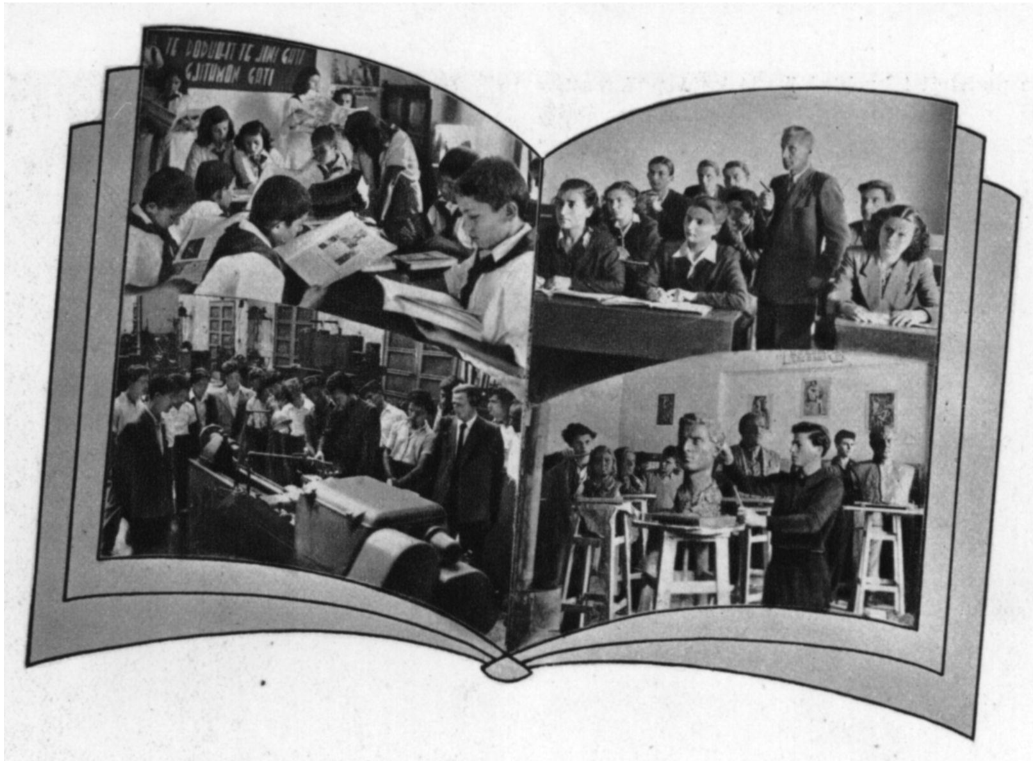
Партия и правительство всемерно поддерживают развитие народного творчества.

The Party and the Government devote great care to the development of the people's artistic creativity.

Rritja e sektorit socialist të tregëtisë. Рост социалистического сектора в торговле. Growth of the socialist sector in trade.

Kujdesi i partisë dhe i qeverisë për rritjen dhe arësimin e brezit të ri është shumë i math.
Правительство и партия уделяют большое внимание воспитанию молодого поколения.
Great attention is given by the Government and the Party to the growth and training of the new generation.

Maternitet. Родильный дом. Maternity Hospital.

Kopësht fëmijësh. Детский сад. Nursery School.

Shkollë fillore. Начальная школа. Grammar School.

Atje ku më 1938 kishte vetëm 688 shkolla, sot egzistojnë 2.414.
Там, где в 1938 году было лишь 688 школ, ныне их число достигло 2414.
Where in 1938 there were only 688 schools, today there are 2414.

Më 1951, u krijuan për herë të parë tre institute të lartë: bujqësi, pedagogji dhe politeknikë.

В 1951 году впервые в истории Албании было открыто три высших учебных заведения: Высшее сельскохозяйственное училище, Педагогическое училище и Политехникум.

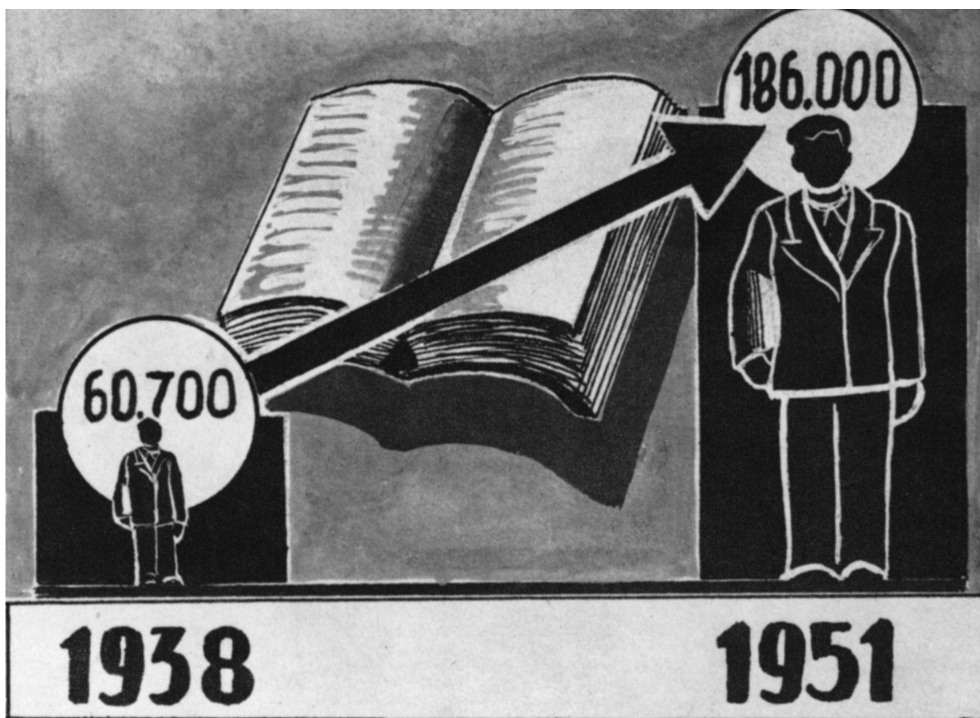
In 1951, three Albanian institutes of higher learning were opened for the first time: the Agricultural College, the Pedagogical and Polytechnical Institutes.

Më 1938 Shqipëria kishte 85 % analfabetë. Që nga çlirimi kanë mësuar afro 200.000 analfabetë.

В 1938 году в Албании было 85% неграмотных. После освобождения и по сей день чтению и письму научилось 200 000 человек.

In 1938, 85 % of the people in Albania were illiterate. Since Liberation up to the present time, 200,000 have learned to read and write.

Shtimi i nxënësve në shkolla. Растёт количество учащихся в школах.

Increase in the number of pupils in schools.

ZERI I POPULLIT

ORGAN I KOMITETIT CENTRAL TE P. K. SH.

RROFTE KONGRESI I I-rë I PARTISE KOMUNISTE TE SHQIPERISE

REVOLUCIONI I MATH I TETORIT DHE SHQIPERIJA E VOGEL

ENVER HOXHA

ME VENDIM TE KOMITETIT QENDROR TE P. K. SH. ESHTRAT E SHOKEVE NAKO SPIRU, QEMAL STAFA, ALQI KONDI DHE VASIL SHANTO DO TE VENDOSEN PERPARA SELISE TE KOMITETIT QENDROR

Më 1938 qarkullonin në Shqipëri 21 revista dhe gazeta me një tirazh mujor prej 247.300 kopje, kurse sot qarkullojnë 41 revista e gazeta me një tirazh prej 1.677.000 kopje në muaj.

В 1938 году в Албании издавались лишь 21 газета и журнал тиражом в 247 300 экземпляров; ныне число их достигло 41, а тираж равняется 1 677 000 экземпляров в месяц.

In 1938, there were only 21 magazines and newspapers in Albania with a circulation of 247,300; now their number has increased to 41 with a circulation of 1,677,000 per month.

1584

100

1938

1950

Rritja e tirazhit të librit.

Рост тиража книг.

Increase in the circulation of books.

Numuri i çfaqjeve artistike është 4 herë më i math se ay i vitit 1945. Para lufte Shqipëria nuk ka patur fare grupe profesionale të theatrit.

Число художественных ансамблей возросло в четыре раза по сравнению с 1945 годом. До войны в Албании вообще не существовало профессиональных театральных трупп.

The number of artistic performances is now four times greater than in 1945. Before the war, Albania had no professional theatres whatsoever,

Grupi i Theatrit Popullor në dramin origjinal "Halili dhe Hajrija".

Пьеса «Халили и Хайрия» в исполнении ансамбля Народного театра.

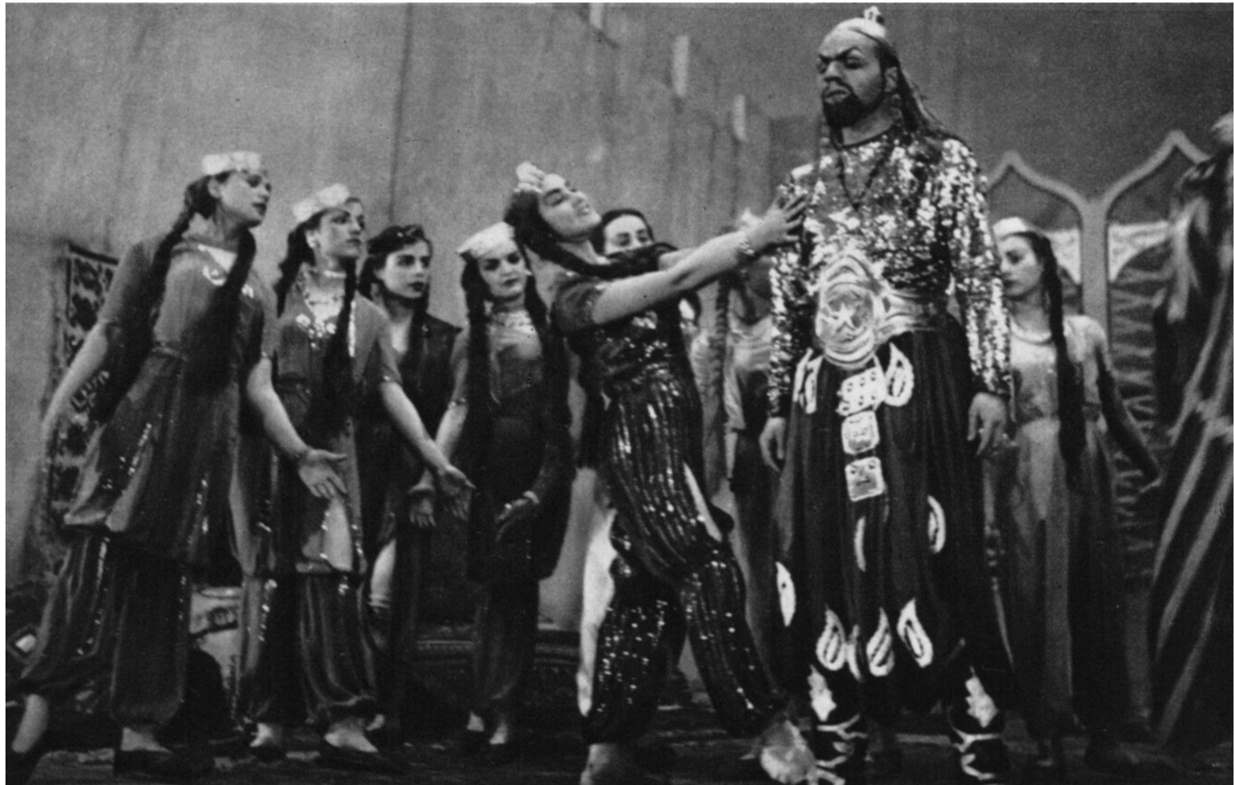
The play "Halili and Hajrija" is performed by the People's Theatre ensemble.

Pothuaj çdo krahinë e Shqipërisë ka një veshje kombëtare të veçantë.

Каждая область Албании имеет характерный национальный костюм.

Every district in Albania has its own special national costume.

Një pamje nga "Shatërvani i Bahçesarajt" i Asafjevit, i lojtur nga baleti i Theatrit Popullor.
Сцена из балета Асафьева «Бахчисарайский фонтан» в исполнении балета Народного театра.
Scene from the ballet by Asafiev, "Bakhchisaraiskaia Fontana", which was performed by the People's Theatre Ballet.

Valle e grupit të baletit. Выступление балетных групп. Dance performed by the ballet group.

Ndërsa më 1938 kish 1.200 anëtarë të shoqatave fiskulturale, sot nëmërohen 37.750.

В то время, как в 1938 году в Албании было лишь 1200 членов физкультурных обществ, ныне в физкультурных обществах упражняется 37 750 физкультурников и спортсменов.

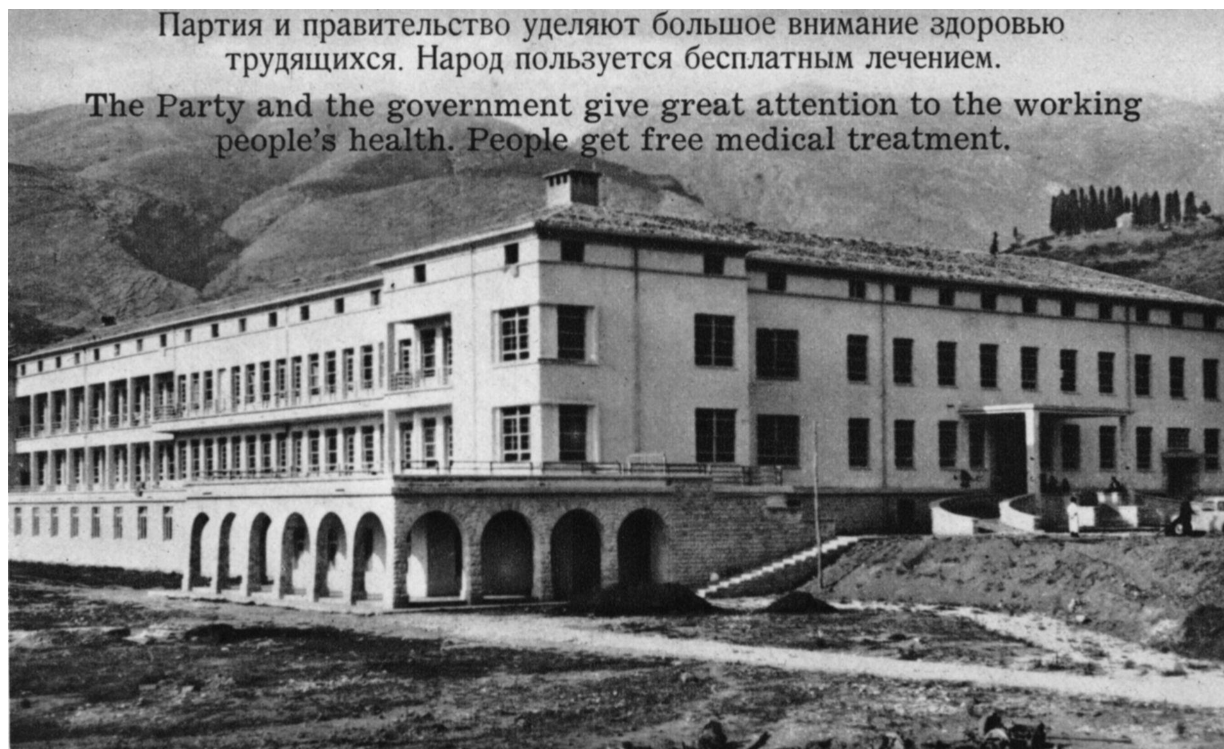
While in 1938 there were only 1200 members of physical culture groups, today there are 37,750.

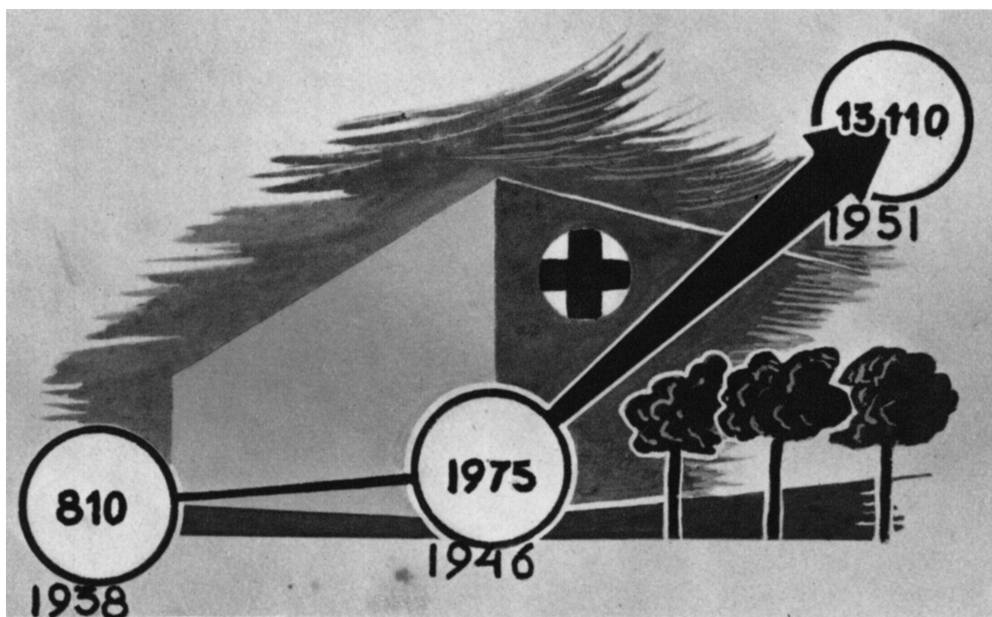
Verime në plazh. Отдых на берегу моря. Summer at the beach.

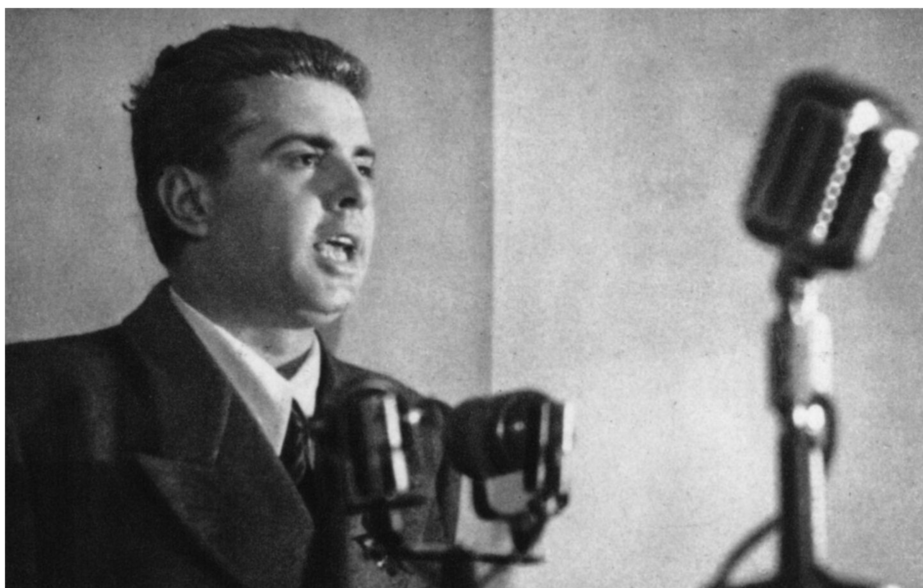
Çerdhe fëmijësh. Ясли. Crèches.

Spitali i ri i Gjirokastrës ndërtuar pas çlirimit.
Больница, построенная после освобождения в городе Гирокастре.
The hospital built after Liberation in the town of Argjirokastra,

Kapaciteti i spitaleve në shtretër. Число больничных коек. The number of hospital beds.

Sckretari i Përgjithshëm i Partisë, shoku Enver Hoxha, duke dhënë raportin përpara Kongresit të I-rë të Partisë Komuniste Shqiptare.

Генеральный секретарь партии товарищ Энвер Ходжа выступает с отчётом на I съезде Коммунистической партии Албании.

The General Secretary of the Party, Comrade Enver Hoxha, gives the report to the First Congress of the Albanian Communist Party.

Salla e kongresit. Вид зала во время съезда. View of the Congress Hall.

Kongresi 1 I-rë i Partisë Komuniste Shqiptare që u hap më 8 Nëntor 1948, analizoi veprimtarinë e Partisë qysh prej themelimit të saj, dënoi veprimtarinë armiqësore të klikës Tito dhe agjentëve të saj, përcaktoi detyrat e partisë për të arthmen dhe zgjodhi udhëheqien e saj me shokun Enver Hoxha në krye.

На первом съезде КомпартииАлбании, открытом 8 ноября 1948 года, была подвергнута анализу деятельность партии с момента её основания, осуждена враждебная деятельность титовской клики и её агентов, выдвинуты дальнейшие задачи партии и избрано руководство во главе с тов. Энвером Ходжа.

The first Congress of the Albanian Communist Party, which was opened November 8, 1948, analyzed the activity of the Party since its foundation, condemned the inimical activity of the Tito clique and its agents, outlined further tasks of the Party and elected the leadership headed by Comrade Enver Hoxha.

Ndërtesa e Kongresit.

Здание, в котором проходил съезд.

The building where the Congress took place.

Konferenca e II-të e Partisë së Punës së Shqipërisë u mbloth në Prill të vitit 1950.

Вторая конференция Албанской партии Труда состоялась в апреле 1950 года.

The IInd Conference of the Albanian Party of Labour took place in April 1950.

Komandanti Suprem i Forcave të Armatosura, Gjeneral Armate Enver Hoxha.

Верховный главнокомандующий вооружёнными силами, генерал армии Энвер Ходжа.

The Supreme Commander of the Armed Forces, General Enver Hoxha.

Mbrojtëse besnike dhe e pathyershme e paqës dhe e kufive të atdheut.

Надёжный и несокрушимый защитник мира и границ родины.

A true and staunch defender of peace and of the country's frontiers.

Partia e Punës e Shqipërisë edukon Ushtërinë Popullore me ndjenjat e larta të patriotizmit, të dashurisë për Bashkimin Sovjetik dhe Stalinin e math dhe për mbrojtjen e paqes.

Албанская партия Труда воспитывает Народную Армию в духе патриотизма, любви к Советскому Союзу и великому Сталину, для защиты всеобщего мира.

The Albanian Party of Labour educates the People's Army in a high spirit of patriotism and of love for the Soviet Union and the great Stalin and for the defence of peace.

Me urdhër të patronëve amerikanë, trockistët jugosllavë, monarkofashistët grekë dhe neofashistët italianë vazhdojnë aktivitetin armiqësor dhe provokacionet kundër R. P. të Shqipërisë.
Drejtësia popullore u ka treguar vëndin agjentëve të tyre.

Югославские троцкисты, греческие монархо-фашисты и итальянские неофашисты продолжают, по указке американских империалистов, вести свою враждебную и провокационную деятельность против Народной Республики Албании. Народная юстиция водворила этих агентов в соответствующее место.

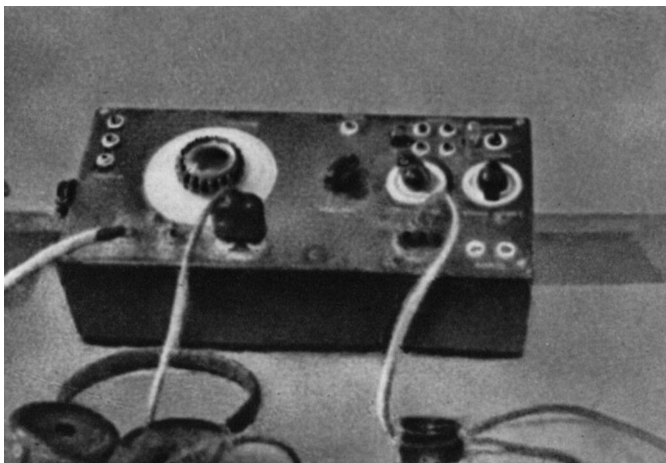
The Yugoslav Trotskyites, the Greek monarcho-fascists and the Italian neofascists under orders of the American imperialists, continue unfriendly activities and provocations against the Albanian People's Republic.
The people's justice has shown these agents their proper place.

Komandanti Suprem i Fuqive të Armatosura, Gjeneral Armate Enver Hoxha, viziton ushtarët që janë plagosur në kufi gjatë provokacioneve të monarkofashistëve grekë.

Верховный главнокомандующий албанскими вооружёнными силами, генерал армии Энвер Ходжа посетил в больнице бойцов, получивших ранения в пограничной полосе во время провокаций греческих монархо-фашистов.

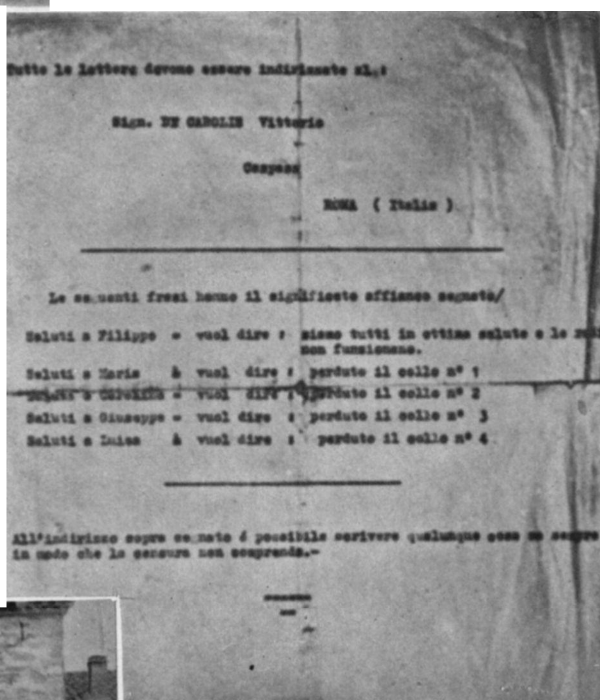
The Supreme Commander of the Albanian Armed Forces, General Enver Hoxha, pays a visit to the soldiers who were wounded in the border area in the course of provocative acts of the Greek monarcho-fascists.

Radioja, adresa dhe shënjat konvencionale të përdorura nga diversantët.

Радиопередатчик, адрес и условные сигналы, которыми пользовались диверсанты.

The radio, address and conventional signals used by the diverters.

Tutte le lettere devono essere indirizzate al.:

Sign. DE CAROLIS Vittorio

[illegible]

ROMA (Italia)

Le seguenti frasi hanno il significato affianco segnato/

Saluti a Filippo = vuol dire : siamo tutti in ottima salute e le [illegible] non funzionano.

Saluti a Maria à vuol dire : perduto il collo n° 1

[illegible] = vuol dire : perduto il collo n° 2

Saluti a Giuseppe = vuol dire : perduto il collo n° 3

Saluti a Luisa à vuol dire : perduto il collo n° 4

All'indirizzo sopra segnato é possibile scrivere qualunque cosa ma sempre in modo che la censura non comprenda.-

Më 1948 një grup diversantësh shqiptarë, i stërvitur në Itali në kurset e spiunazhit amerikano-englez, u hoth në Shqipëri me parashuta per t'i dhënë informata me radio Ministrisë së Brëndëshme italiane.

Эта группа албанских изменников получила свою боевую подготовку в англо-американских агентурах в Италии и в 1948 году была сброшена на парашютах на территорию Албании с тем, чтобы систематически информировать министерство внутренних дел о событиях в стране при помощи радиопередатчиков.

In 1948 a group of Albanian traitors, trained in Italy in various Anglo-American spy centers, were landed by parachutes on Albanian soil in order to give information regularly by radio to the Italian Ministry of the Interior.

Një shtëpi e qëlluar nga artileria monarkofashiste greke.

Дом, повреждённый артиллерийским огнём греческих монархо-фашистов.

The photograph shows a house hit by Greek monarcho-fascist artillery.

Populli shqiptar, nën udhëheqien e partisë, lufton vendosmërisht për mbrojtjen e paqes. 865.000 vetë e nënë-shkruan në Shqipëri apelin e Këshillit Botëror të Paqës për një pakt paqeje në mes të 5 fuqive të mëdha.

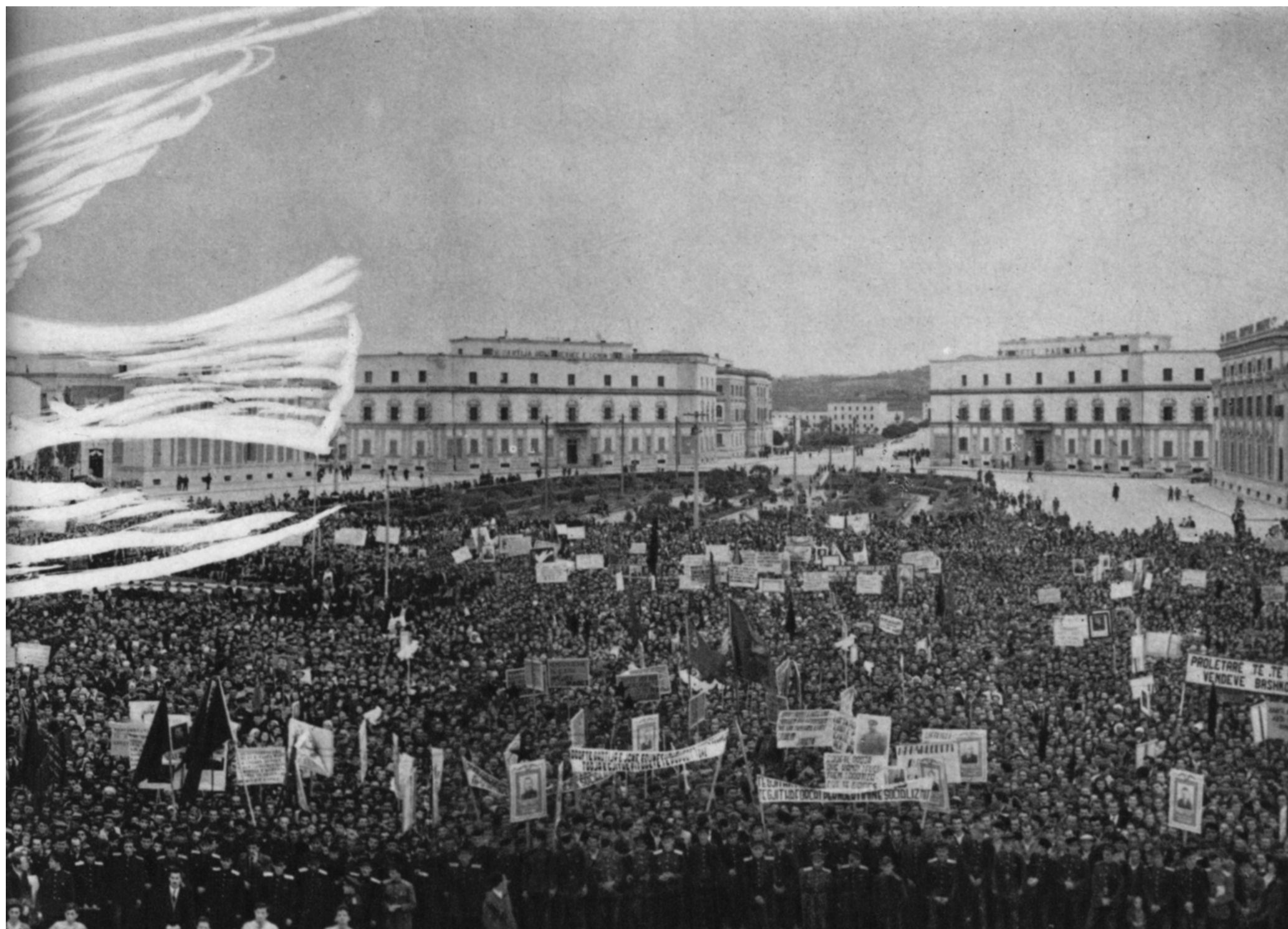
Албанский народ, руководимый АПТ, последовательно борется за мир.
Воззвание Всемирного Совета Мира за пакт между пятью великими державами подписало 865 000 албанцев.

The Albanian people, led by the Party, fights consistently for peace. 865,000 persons signed the Appeal of the World Peace Council for the conclusion of a peace pact among the Five Great Powers.

Nën udhëheqien e Partisë së Punës të Shqipërisë, populli shqiptar lufton me të gjitha forcat për triumfin e kauzës së paqës e të socializmit që prihet nga Bashkimi i lavdishëm Sovjetik.

Под руководством Албанской партии Труда албанский народ всеми силами борется за победу лагеря мира и социализма, возглавляемого славным Советским Союзом.

Under the leadership of the Albanian Party of Labour, the Albanian people struggles with all its might for the triumph of the cause of peace and socialism, led by the glorious Soviet Union.

Shtypur në "Orbis",
Pragë 1951.

Отпечатано в «Орбисе»
Прага, 1951 г.

Printed by "Orbis",
Prague 1951.